

Persvrijheidmeter analyse 2023

door Free Press Unlimited

Volt

1) De online informatiesamenleving en desinformatie **pro-actief**

Uit het verkiezingsprogramma van Volt blijkt veel bewustzijn voor de informatiesamenleving en de vraagstukken die dit opwerpt. Zo heeft de partij veel concrete voorstellen over de rechten van burgers online. Daarnaast komt het met concrete voorstellen over desinformatie en de rol van social media hierin. Tevens een sterk punt dat Volt aanklaagt is het waarborgen van anonimiteit, maar met mogelijkheid tot traceerbaarheid. Tot slot besteedt de partij aandacht aan mediawijsheid en het belang van deze vaardigheid.

"Volt vindt dat online platformen die in Europa actief zijn, zich aan onze spelregels moeten houden. Daarom wil Volt inzetten op strikte handhaving van de Europese regels over privacy, desinformatie en concurrentie. Internetbedrijven moeten verantwoordelijk kunnen worden gehouden voor de verspreiding van desinformatie."

"We moeten ervoor zorgen dat de online publieke sfeer een veilige omgeving is, waarin iedereen de ruimte krijgt om ideeën uit te wisselen en zichzelf te ontplooien. Een plek waar het publieke debat kan plaatsvinden, zonder desinformatie en haat. Waar geen plek is voor misogynie, racisme, antisemitisme, islamofobie en lhbtq+ haat. Waar het duidelijk is van wie of wat de content is en waar jij bepaalt wat er met jouw gegevens gebeurt. We richten de online publieke ruimte opnieuw in."

"Voor desinformatie, complottheoriën en discriminatie is geen ruimte bij de publieke omroep. Omroepen moeten zich houden aan de journalistieke codes, en het geldende recht. Dat moet ook direct afdwingbaar zijn, en daarom moeten de belemmeringen om snel in te grijpen worden weggenomen."

"Media spelen een cruciale rol in ons leven en de manier waarop we media consumeren verandert snel. Dat brengt kansen met zich mee, maar ook nieuwe uitdagingen. De scheidslijn tussen traditionele media en nieuwe media (online media) wordt steeds vager. Om ervoor te zorgen dat iedereen in staat is om objectief, kwalitatief en betrouwbaar nieuws te ontvangen, moeten we in Europees verband samenwerken."

"Pseudonimiteit wordt de standaard op sociale media. Hierbij blijft het mogelijk om online anoniem te zijn, maar kan je identiteit wel worden opgevraagd op het moment dat je de regels overtreedt of je je schuldig maakt aan een strafbaar feit."

"Er komt een deltaplan voor de bescherming van kinderen en jongeren online. Onder meer door het structureel en langjarig monitoren van het welzijn van kinderen en jongeren online en

de impact die sociale media daarop hebben."

"Volt versterkt de digitale geletterdheid van kinderen en jongeren door digitaal onderwijs - naast lezen, rekenen en schrijven - te bestempelen als basisvaardigheid in het funderend onderwijs. Volt pleit voor de ontwikkeling van een nationale strategie en de verplichting van leren programmeren in de onderbouw van het voortgezet onderwijs."

"We bieden hulp bij het ontwikkelen van digitale vaardigheden op offline plekken, zoals bibliotheken, buurthuizen en sociale ontmoetingsplaatsen."

"Net als in Zweden, moet 'mediawijsheid' verplicht onderdeel worden van het primaire en voortgezet onderwijs. In Zweden krijgen leerlingen medialessen, waarin ze onder andere leren over nepnieuws en over hoe ze veilig met sociale media omgaan. Door kinderen en jongeren leren om te gaan met alle vormen van media (van nieuwsartikelen tot reclames en van entertainment tot het acht uur journaal) zullen zij beter mee kunnen komen in de samenleving en worden ze weerbaarder tegen desinformatie en nepnieuws. Het leert ze bovendien de waarde van journalistiek en journalisten kennen."

"We zorgen voor (Europese) alternatieven voor de huidige sociale media, waar helaas aanzet tot haat, geweld en de verspreiding van desinformatie aan de orde van de dag zijn. Volt wil dat de overheid onderzoekt hoe zij alternatieve sociale media, waar publieke waarden als vrijheid van informatie en privacy centraal staan, verder kan ondersteunen."

"We willen dat er een minister van Digitale Zaken komt met een eigen ministerie van Digitale Zaken."

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk goed

In het verkiezingsprogramma van Volt wordt duidelijk aandacht besteed aan lokale en regionale omroepen. Tevens benoemt Volt ook het belang van pluriformiteit van de media. Daarentegen ontbreekt er een visie op de publieke omroep. Een punt waar de partij wel een concreet voorstel doet is het financieel voortbestaan van mediahuizen. Alleen het financieel bestaan van (freelance) journalisten en belang van onderzoeksjournalistiek komt niet terug in het verkiezingsprogramma.

"In de democratie van de 21ste eeuw is het van belang dat iedereen betrokken is. Lokale media zorgen ervoor dat je weet wat er speelt in jouw directe omgeving. Europese media zorgen ervoor dat je horizon wordt verbreed en brengen ons dichterbij elkaar."

"We zetten de komende jaren in op versterking van lokale en regionale omroepen. Waarbij zowel lokale als regionale omroepen hun eigen karakter kunnen behouden. Volt wil daarbij de

samenwerking en uitwisseling van best practices tussen lokale/regionale omroepen uit verschillende lidstaten vergroten.”

“Volt wil ook recht op zendtijd introduceren voor regionale en lokale partijen bij regionale en lokale publieke omroepen. Zo versterken we de regionale en lokale democratie”

“Volt wil dat Nederland zich met de sector in Europees verband inspant voor het vinden van duurzame financieringsmodellen voor een pluriform medialandschap, waarin onafhankelijke kwaliteitsmedia en onderzoeksjournalistiek floreren. Dat kan door journalisten en mediahuizen te ondersteunen bij het vinden van innovatieve financieringsmodellen, waarbij zij een eerlijk deel van de inkomsten ontvangen.”

“Een deel van de zendtijd van de Nationale Publieke Omroep wordt straks besteed aan Europese programma’s. Dat kan bijvoorbeeld naar voorbeeld van de vensterprogramming van lokale/regionale omroepen en de NOS, waarbij lokaal en regionaal nieuws ruimte krijgt op de landelijke zender.”

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten **pro-actief**

Het verkiezingsprogramma van Volt schrijft een strenge conditionaliteit voor van de EU-gelden. Ook zetten zij in op een Europese publieke omroep. De partij zet echter beperkt in op Europese wetgeving die persvrijheid beschermt. Volt ziet duidelijk het waarborgen van internationale persvrijheid als onderdeel van het Nederlands buitenlandbeleid. Ook wordt het aanbieden van minstens 250 noodvisa voor journalisten die bedreigd worden voorgesteld. Het beschikbaar stellen van noodvisa voor journalisten is ook terug te zien in een motie die Volt mede heeft ingediend.

“De EU onderscheidt zich in de wereld door een unie te zijn die gebaseerd is op waarden. Alleen staan die waarden steeds meer onder druk. Zo is de Europese Commissie te vaak bezig met het sluiten van politieke compromissen, waardoor de bescherming van grondrechten ondergeschikt wordt gemaakt aan de politieke eenheid. Denk aan Italië waar lesbische moeders van geboorteaktes worden gehaald, aan het terugduwen en laten verdrinken van vluchtelingen in de Middellandse Zee of aan de vervolging van journalisten en rechters in Polen. Als de EU zich naar buiten toe als geloofwaardige waardengemeenschap wil presenteren, moeten we allereerst ons eigen huis op orde krijgen. We ondernemen daarom effectiever actie tegen landen in de EU die de democratische rechtsstaat afbreken en grondrechten ondermijnen.”

“Volt wil dat het opleggen van sancties onder artikel 7 van het Verdrag betreffende de EU (VEU), inclusief het opschorten van stemrecht van een lidstaat, moet worden besloten door het Europees Parlement en op basis van een meerderheid in de Raad van Europa. Zo voorkomen we dat de EU en de belangen van al haar inwoners gegijzeld

worden door autoritaire leiders."

"Europese subsidies aan een lidstaat moeten automatisch worden ingehouden bij ernstige schending van de Europese normen voor democratie, rechtsstaat en grondrechten door de nationale regering. Relevante voorbeelden zijn: verkleining van de vrijheid van het maatschappelijk middenveld, het vervolgen van hulpverleners, het ondermijnen van het demonstratierecht en het schenden van de rechten van vluchtelingen en irreguliere migranten."

"Volt wil democratieën in de wereld versterken en de mensen beschermen die bijdragen aan versterking van de democratie, maar hiervoor in eigen land vervolgd worden. Denk hierbij aan journalisten, activisten en wetenschappers. Zo steunen we (jonge) mensen die verandering willen in eigen land, maar daar niet langer veilig zijn."

"We schaffen het vetorecht (ook wel: de unanimititeitsvereiste) van individuele lidstaten in de Raad van de EU af. We moeten vooruit met de EU, in het belang van al haar inwoners. Het recht van lidstaten om, uit eigenbelang, belangrijke voorstellen te blokkeren staat vooruitgang in de weg en moet wat Volt betreft tot het verleden behoren."

"Volt zet lokale experts, ngo's en bedrijven centraal in buitenlandse betrekkingen en ontwikkelingssamenwerking. Zo creëren we samenwerking op een gelijkwaardige manier, in plaats van vanuit eenzijdige afhankelijkheid."

"We willen dat Europa (en Nederland) op grotere schaal noodvisa afgeeft aan journalisten, activisten en wetenschappers die in eigen land politiek vervolgd worden. Binnen de Europese Unie stemmen we beleid hierop af, zodat voor de hele EU dezelfde voorwaarden gelden."

"Er worden ten minste 250 noodvisa afgegeven aan buitenlandse journalisten in levensbedreigende situaties. Persvrijheid houdt niet op bij de grens, dus we moeten ervoor zorgen dat journalisten overal ter wereld veilig hun werk kunnen doen. Nederland roept, als voorzitter van de Media Freedom Coalition, andere landen op een in verhouding even groot deel op te nemen."

"Er moet een sterk en toegankelijk Europees publieke omroep platform komen, waar 24 uur per dag verslag gedaan wordt van de belangrijkste ontwikkelingen en actualiteiten in de Europese lidstaten."

"We creëren een echte Europese publieke omroep, met Europese programmering. Zo brengen we inwoners van de EU dichter bij elkaars leefwereld. Europese media uit verschillende lidstaten werken samen om bijvoorbeeld verslag te doen van wat zich in Brussel afspeelt en maken producties die de eenheid én verscheidenheid van de EU weergeven."

4) Veiligheid van journalisten **goed**

Volt kaart de veiligheid van journalisten goed aan en komt met concrete voorstellen over de bescherming van journalisten tegen online en juridische intimidatie. Verder zien zij ook het belang van fysieke veiligheid in, en komen ze met een voorstel voor het beschermen van journalisten tijdens demonstraties. Wel ontbreekt er een standpunt over de rol van misdaadjournalistiek.

"Volt wil dat Nederland journalisten beschermt tegen juridische, online, fysieke en andere vormen van intimidatie en geweld. Daarom moet Nederland de Europese regels ter bescherming van journalisten tegen juridische intimidatie steunen en zich in Europees verband inzetten om deze regels aan te scherpen (SLAPP-rechtszaken). Hierbij moet specifieke aandacht zijn voor journalisten uit kwetsbare groepen, zoals vrouwen en mensen van kleur."

"We leggen online intimidatie aan banden. Mensen met een publieke stem (zoals wetenschappers, columnisten, kunstenaars en politici) moeten vrijuit kunnen spreken, ook in de digitale wereld. De grens van het vrije woord is intimidatie en bedreiging, daarop moet ook online worden gehandhaafd."

"Er moet een laagdrempelige voorziening komen waar burgers terecht kunnen voor het beëindigen van internetcriminaliteit en internetpesten."

"We onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om online geweld tegen journalisten juridisch te definiëren."

"Persvrijheid, pluralisme van media, onafhankelijkheid en de veiligheid van journalisten zijn cruciaal in onze samenleving. Zonder vrije pers kunnen we de uitdagingen van de 21ste eeuw niet aan. Daarom moeten de sector, samenleving en politiek samenwerken om dit te garanderen."

"Onze democratie moet weerbaarder worden tegen politiek extremisme. Volt ziet een democratie die onder druk staat. Bedreigingen, complottheorieën, druk uitoefenen op de vrije pers – het wordt steeds normaler. Volt maakt zich ernstig zorgen om de opkomst van groepen in de samenleving die de beginselen van de parlementaire democratie verwerpen, al dan niet met geweld."

"Medewerkers van de gemeente en politie moeten aanvullende training krijgen over de wettelijke kaders van het demonstratierecht, zodat zij hun werk goed kunnen uitvoeren. Bijvoorbeeld ten aanzien van onwettige ID-controles en het aanhouden van journalisten of waarnemers van demonstraties. We moeten demonstranten niet als criminelen behandelen."

D66

1) De online informatiesamenleving en desinformatie **goed**

Uit het verkiezingsprogramma van D66 blijkt bewustzijn van desinformatie en de verantwoordelijkheid van techbedrijven hierin, alhoewel concrete plannen om kwaliteitsinformatie te garanderen in mindere mate terugkomt. Verder zijn er duidelijke ideeën over de rechten voor mensen online terug te vinden in het verkiezingsprogramma. Ditzelfde geldt voor de moties waar D66 voor heeft gestemd of heeft ingediend. Tevens een sterk punt dat D66 aankaart is het waarborgen van anonimiteit, maar met mogelijkheid tot traceerbaarheid. Mediawijsheid wordt door D66 ook erkend, hoewel de aanpak hierop niet erg concreet wordt.

"Betrouwbare informatie is nodig voor gewogen democratische keuzes. Techbedrijven en sociale mediaplatforms hebben in deze informatievoorziening een verantwoordelijkheid en D66 wil hen aan die verantwoordelijkheid houden."

"Anonimiteit op sociale media blijft tussen gebruikers onderling gewaarborgd. Wel wordt de identiteit traceerbaar wanneer iemand de wet overtreedt."

"Er komt een verplichte disclaimer bij politieke advertenties op sociale media."

"Om de individuele vrijheid van ideeënvorming en de democratie te beschermen tegen desinformatie en manipulatie komt er een verbod op het gebruik van microtargeting voor politieke advertenties. Ook reguliere advertenties worden niet meer getoond op basis van persoonlijke profielen, maar alleen nog op basis van de directe context van de webpagina"

"In het onderwijs zijn aandacht en tijd voor goed burgerschap en mediavaardigheden van belang."

"D66 wil dat de overheid bedrijven aanmoedigt om burgerinspraak mee te nemen bij het ontwerpen van sociale mediaplatforms. Bij de grote rol die deze platforms spelen in onze samenleving hoort inspraak van gebruikers."

"Het organiseren van tegenmacht tegen de toenemende macht van de grote techbedrijven is cruciaal. De overheid moet het voor burgers mogelijk maken om zich collectief tegen bedrijven te organiseren."

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk **pro-actief**

D66 heeft veel aandacht voor het belang van lokale en regionale omroepen. Daarnaast heeft de partij een duidelijke visie op de invulling van de publieke omroep. Verder staat er ook een concreet plan voor het ondersteunen van zowel onafhankelijke mediahuizen als de onderzoeksjournalistiek. Tevens besteedt D66 ook aandacht aan meer inclusiviteit in de media. Het verkiezingsprogramma gaat niet in op freelance tarieven en een minimumloon voor journalisten.

"Ook de lokale democratie verdient meer ondersteuning en is aan vernieuwing toe. D66 wil meer subsidie voor lokale politieke partijen – ook in Caribisch Nederland – en meer democratisch toezicht op regionale samenwerkingsverbanden zoals de veiligheidsregio's. Ook moet de lokale journalistiek meer geld krijgen, zodat zij haar waakhondfunctie weer goed kan vervullen."

"We investeren meer en structureel in lokale en regionale omroepen. We verdelen deze investeringen landelijk zodat omroepen niet afhankelijk zijn van financiering van de lokale instituties die zij kritisch controleren."

"D66 wil een reclamevrije publieke omroep. Ter compensatie krijgt de publieke omroep extra staatsinkomsten en zoeken we naar andere inkomstenbronnen via de omroepen."

"Er is geen ruimte voor desinformatie op de publieke omroep. We verstevigen de rol van de NPO ten opzichte van omroepen zodat zij beter tegen desinformatie kunnen optreden. De journalistieke code moet voor de omroepen juridisch bindend worden, met passende sanctiebevoegdheden."

"Betrouwbare en goed toegankelijke informatie vormt de basis van elke democratie. Inwoners verdienen dan ook bescherming tegen manipulatie, buitenlandse beïnvloeding, desinformatie en een tekort aan informatie. Gedegen (onderzoeks)journalistiek scheidt feiten van fictie en helpt kiezers een afgewogen keuze te maken. Objectieve, onafhankelijke en betrouwbare media zijn dan ook essentieel."

"Sociale mediabedrijven moeten journalisten en onafhankelijke mediahuizen betalen voor het journalistieke materiaal dat zij van hen delen op hun platforms. Op die manier gaat de opbrengst van journalistieke content naar de journalist die het heeft geproduceerd in plaats van naar grote techbedrijven."

“We willen een Europees steunfonds voor onafhankelijke onderzoeksjournalistiek en het waarborgen van een breed medialandschap in elk Europees land.”

“Betrouwbare en goed toegankelijke informatie vormt de basis van elke democratie. Inwoners verdienen dan ook bescherming tegen manipulatie, buitenlandse beïnvloeding, desinformatie en een tekort aan informatie. Gedegen (onderzoeks)journalistiek scheidt feiten van fictie en helpt kiezers een afgewogen keuze te maken. Objectieve, onafhankelijke en betrouwbare media zijn dan ook essentieel. D66 wil daarom een publieke omroep die zich richt op de kerntaken: informatie, cultuur en educatie. De inhoud moet leidend zijn. Daarnaast moet journalistiek, zowel lokaal als (inter)nationaal, beter ondersteund en beschermd worden.”

“Mensen met een handicap moeten in staat zijn om programma’s van de publieke omroep goed te kunnen volgen. Met audiodescriptie kunnen mensen die blind of slechtziend zijn de programma’s volgen. Daarom nemen we in de Mediawet verplichtingen voor audiodescriptie op.”

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten goed

Het verkiezingsprogramma van D66 schrijft een strenge conditionaliteit voor van de EU-gelden. Echter gaat de partij niet in op het uitbreiden van Europese wetgeving om persvrijheid beter te waarborgen. Wel is te zien dat het waarborgen van internationale persvrijheid als onderdeel van het Nederlands buitenlandbeleid wordt beschouwd. Dit is ook terug te zien in de ingediende motie ten behoeve van een taskforce voor het oplossen van moorden op journalisten. Ook wordt het aanbieden van noodvisa voor journalisten onder druk genoemd in het verkiezingsprogramma.

“Het beschermen van de rechtsstaat en verder vormgeven van de Europese grondrechten is belangrijker dan ooit. EU-waarden zijn de basis van EU-lidmaatschap en rechten voor lidstaten. De jaarlijkse rechtsstaat-APK – dankzij voorstellen van D66 nu een realiteit – in de vorm van een Commissierapport over de rechtsstaat waarin alle lidstaten worden gemonitord, moet worden versterkt.

- *De ervaring leert dat het enige dat effect sorteert het dichtdraaien van de geldkraan is. Daarom blijft D66 zich inspannen voor het stopzetten van geldstromen naar lidstaten die de rechtsstaat afbreken.*
- *D66 wil dat de Europese Commissie sneller kan handelen wanneer rechtsstatelijke gebreken zijn geconstateerd. De Commissie moet daarbij onafhankelijk van de Raad opereren. Als na*

sancties geen verbetering optreedt, moet de Commissie de macht krijgen om de sanctie(s) te verzwaren.

- De gele kaart procedure (artikel 7-procedure) heeft duidelijk te weinig tanden. Het tijdelijk uitsluiten van Raadsdeelname of het ontnemen van stemrecht moeten tot de sanctie-opties behoren voor de Commissie.
- Lidstaten waar een artikel 7-procedure tegen loopt, zouden geen voorzitter meer mogen worden van de Europese Unie. Ook moet met een nieuw verdrag worden overwogen hoe de EU lidstaten effectiever op de reservebank kan plaatsen als ze de spelregels herhaaldelijk breken."

"Verdragswijziging is een logisch gevolg van de gehouden burgerpanels en daar spannen wij ons dus voor in. In het nieuwe verdrag nemen we meer instrumenten op die de rechtsstaat en de waardengemeenschap waar we naar streven beschermen."

"Veto's in de (Europese) Raad worden afgeschaft, ook op het gebied van buitenlandbeleid, defensie en bij belastingen als het gaat om het groene, vermogens- en bedrijfswinstendomein. Zo wordt de Europese Unie slagvaardiger wanneer het erop aankomt."

"Nederland zet zich in voor wereldwijde versterking van mensenrechten, met bijzondere aandacht voor lhbtq+-rechten, voor journalisten en voor niet-gelovigen. We zijn voorstander van het gebruik van het Europese mensenrechten-sanctieregime (Magnitsky-wetgeving), zoals bijvoorbeeld bij Rusland, Wit-Rusland en China. Hiermee kunnen individuele mensenrechtenschenders buiten de Europese Unie gestraft worden in hun portemonnee en is reizen naar de Europese Unie niet meer mogelijk."

"We zetten in op versterking van het maatschappelijk middenveld én de positie van het middenen kleinbedrijf in ontwikkelingslanden, met extra aandacht voor de positie van jonge en vrouwelijke ondernemers."

"We gaan noodvisa afgeven voor buitenlandse journalisten in levensbedreigende situaties. Op deze manier beschermt Nederland journalistiek wereldwijd."

4) Veiligheid van journalisten goed

D66 besteedt in diens programma aandacht aan de algehele veiligheid van journalisten en komt tot concrete voorstellen om dit tegen te gaan. Ook ondersteuning tegen juridische intimidatie wordt genoemd. Verder is er voor de rol van misdaadjournalistiek veel aandacht vanuit D66. Ook in de moties is de aandacht op het gebied van veiligheid van

journalisten goed terug te zien, zo diende D66 verschillende moties in zoals op online intimidatie en benodigde escalatiekanalen om dit tegen te gaan.

"Voor het bestaan van onafhankelijke media is het essentieel dat journalisten veilig en in vrijheid hun werk kunnen doen. We investeren structureel in persveiligheid en breiden de capaciteit uit. Ook investeren we extra in het beschermingspakket voor freelancers en in de Balie Persvrijheid."

"Het bedreigen van politici, journalisten, vertegenwoordigers in de rechtsketen, politieagenten, zorgmedewerkers en anderen met een publieke taak is voor D66 onacceptabel. Het ondermijnt de democratie en rechtsstaat en vormt een bedreiging voor de waarden waar wij als Nederland voor staan. Het moet makkelijker worden om aangifte te doen van dit soort bedreigingen. Opsporing, vervolging en berechting moeten in de gehele strafrechtketen prioriteit krijgen. We richten naar voorbeeld van PersVeilig één steunpunt in voor alle beroepen met een publieke taak, waar werknemers en werkgevers terecht kunnen voor onder andere advies en hulp bij aangiften. Wanneer sprake is een verhoogd dreigingsniveau, moeten bedreigden kunnen rekenen op bescherming van de overheid. Het huidige stelsel van bewaken en beveiligen schiet daarin tekort. We investeren in en hervormen het stelsel, waarbij meer mogelijkheid wordt geboden tot maatwerk in persoonsbeveiliging en waarbij de te beveiligen personen meer aanspraak krijgen."

"De aanbevelingen van het onderzoek van de Onderzoeksraad voor Veiligheid naar de moorden op Redouan B., Derk Wiersum en Peter R. de Vries voeren we uit."

"End-to-end encryptie blijft wat D66 betreft een grondrecht. Zo kunnen advocaten, journalisten, mensenrechtenactivisten en ieder ander veilig online communiceren zonder dat ze bespioneerd worden door kwaadwillenden. Metadata (data over data, zoals wanneer, naar wie en hoe laat berichten zijn verzonden) worden opgenomen binnen het briefgeheim."

"Ook investeren we extra in het beschermingspakket voor freelancers en in de Balie Persvrijheid."

GroenLinks - Partij van de Arbeid

1) De online informatiesamenleving en desinformatie **pro-actief**

Uit het verkiezingsprogramma van de GL&PvdA blijkt veel bewustzijn voor de online informatiesamenleving en de vraagstukken die dit opwerpt. Zo hebben de partijen veel concrete voorstellen over de rechten van burgers online wat ook terug te zien is in de ingediende motie over de Digital Services Act. Alleen ontbreekt een visie op het gebied van online anonimiteit, terwijl dit wel een prangend vraagstuk is. Verder besteden de partijen aandacht aan desinformatie op social media en het belang van mediawijsheid als burgerschap vaardigheid.

"Met de uitvoering van nieuwe Europese wetgeving voor digitale platforms maken we een einde aan de polariserende algoritmen van socialmediaplatforms die mensen tegen elkaar opzetten en de verspreiding van haat en desinformatie in de hand werken. Desinformatie dient weersproken te worden, onder meer door het inschakelen van factcheckers. Het bewust verslavend ontwerpen van sociale media leggen we aan banden."

"Samen voor bescherming. Samen met bondgenoten werken we aan de bescherming van fysieke en digitale infrastructuur tegen sabotage, aan de afweer van spionage en desinformatiecampagnes en aan de versterking van cyberveiligheid."

"We maken ons sterk voor een overheidsbrede aanpak van digitale inclusie, met maatwerk voor verschillende kwetsbare groepen. Daaronder valt ook de bevordering van mediawijsheid bij jong én oud."

"Onderwijsinstellingen moeten scherp zijn op de digitale kloof. Zij moeten daarvoor garanderen dat elke jongere voldoende geletterd en gecijferd het onderwijs verlaat. We stellen scherpe richtlijnen op over de toegestane soft- en hardware en stimuleren coöperatieve of publieke alternatieven voor digitaal onderwijs. Het gebruik van surveillance software in het onderwijs wordt verboden. Mediawijsheid en kennis van digitalisering zijn belangrijke democratische burgerschapsvaardigheden die een essentieel onderdeel vormen van het kerncurriculum van het onderwijs. Daar komt permanent aandacht voor in bijscholing van leraren."

"Zowel ons internet als de hard- en software die we gebruiken worden gedomineerd door een handjevol, veelal Amerikaanse bedrijven met foute verdienmodellen. Wij zorgen dat

Nederland samen met Europese partners gaat bouwen aan een alternatief digitaal ecosysteem: een veilige publieke digitale ruimte zoals nu ook wordt verbeeld door de coalitie PublicSpaces. De publieke waarden die we daarbij centraal zetten zijn transparantie, democratie, gelijke behandeling, privacy, menselijke waardigheid, betrouwbaarheid, betaalbaarheid en duurzaamheid."

"Samen met Europese partners investeert Nederland in een Europese digitale infrastructuur. Deze omvat publiek-civiele alternatieven voor de platforms en diensten van Big Tech en een veilige cloud. Met de inkoopkracht en technologiesubsidies van overheden wordt opensourcesoftware en -hardware gestimuleerd. Het uitgangspunt is dat code en ontwerpen die met publiek geld zijn ontwikkeld voor iedereen beschikbaar moeten zijn. Om de privacy en autonomie van burgers te beschermen, pleit Nederland voor een Europees verbod op de handel in en met persoonsgegevens. Ook moet de EU, middels een aangescherpte fusierichtlijn, meer doen tegen agressieve overnames en misbruik van dominante posities door techgiganten."

"Iedereen moet zich veilig voelen om hun meningen en politieke overtuigingen te kunnen uiten, dus moet Nederland zich in de EU inzetten voor het recht op pseudonimiteit: het behouden van online anonimiteit, mits je niet verdacht wordt van een strafbaar feit. Ook moet de EU, middels een aangescherpte fusierichtlijn, meer doen tegen agressieve overnames en misbruik van dominante posities door techgiganten."

"We pleiten voor een snelle afronding en invoering van de Europese wet over kunstmatige intelligentie (AI), die onze mensenrechten beschermt. We steunen de inzet van het Europees Parlement om taalmodellen zoals ChatGPT en andere systemisch relevante AI-systemen binnen de reikwijdte van de wet te laten vallen. Deze wet moet profilering voor het voorspellen van fraude en criminaliteit verbieden, realtime gezichtsherkenning verbannen uit de openbare ruimte en bindende milieustandaarden invoeren voor AI. We willen een Europese autoriteit die toeziet op AI in de EU. Nederland loopt voorop in Europese en wereldwijde samenwerking rond verantwoorde AI, neemt het voortouw bij internationaal, publiek gefinancierd onderzoek naar de risico's van geavanceerde AI en ijvert voor de totstandkoming van internationale normen. Streefdoel is een bindend wereldwijd Verdrag"

"Wij willen dat de EU haar schaalgrootte benut om technologie te ondersteunen, te ontwikkelen en aan regels te verbinden die recht doen aan Europese waarden. We zetten daarom in op betrouwbare opensourcesoftware én -hardware en een cloud waarin onze data veilig zijn. Wat betreft kunstmatige intelligentie zijn onze mensenrechten leidend."

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk **redelijk**

In het verkiezingsprogramma van GL&PvdA wordt gepleit voor extra investeringen in de regionale en lokale omroepen. Verder wordt er ook aandacht besteed aan het financieel ondersteunen van (freelance) journalisten. Echter ontbreekt er wel enige invulling aan het vormgeven van de publieke omroep, alsook het waarborgen van de onderzoeksjournalistiek. Wel geven de partijen aan van plan te zijn de Europese mediawet te volgen.

“We geven geen subsidies meer aan organisaties die de Fair Practice Code, waarin de goede omgang met makers is vastgelegd, niet naleven. Dit geldt ook voor instellingen die door de provincie en gemeenten worden gesubsidieerd. De kosten voor de uitvoering van de Fair Practice Code worden gedragen door het Rijk en gaan dus niet af van bestaande subsidies. We passen daarnaast de Mededingingswet aan, zodat creatieve zelfstandigen collectief kunnen onderhandelen over hun tarieven.”

“Verder geven we meer financiële steun aan lokale en regionale media en stimuleren we nieuwe lokale media die coöperatief worden bestuurd. Ons doel is een reclamevrije publieke omroep, waar cultuur, educatie, nieuws en betrouwbare informatie vooropstaan. Alle landelijke publieke media-instellingen houden zich aan de journalistieke code van de NPO. Persvrijheid is een groot goed, maar is geen vrijbrief voor het verspreiden van desinformatie en het aanzetten tot haat en geweld. We maken alle producties van de publieke omroep op internet gratis toegankelijk en er komt een volwaardig nationaal media-archief.”

“Onafhankelijke media spelen een cruciale rol in de democratie. We volgen de Europese mediawet en leggen de onafhankelijkheid van journalistieke redacties wettelijk vast. Dit betekent bijvoorbeeld dat redacties en niet de eigenaar het laatste woord hebben over belangrijke zaken als de aanstelling van een nieuwe hoofdredacteur of de identiteit van het medium.”

“We begrenzen de hoeveelheid mediaplatforms die één bedrijf of persoon in handen mag hebben.”

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten **pro-actief**

Het verkiezingsprogramma van GL&PvdA schrijft een strenge conditionaliteit van de EU-gelden voor. Daarnaast zetten de partijen in op Europese wetgeving die persvrijheid beschermt. Tevens beschrijft het verkiezingsprogramma de wens om op internationaal

niveau het maatschappelijk middenveld te ondersteunen in het verbeteren van mensenrechten. GL&PvdA heeft geen voorstel over noodvisa voor journalisten in hun programma opgenomen, maar hier wel een motie op ingediend.

"Deze wet moet de redactionele en journalistieke onafhankelijkheid waarborgen en mediapluralisme bevorderen. Journalisten mogen niet bespioneerd worden bij hun werk. Publieke omroepen mogen geen propagandakanaal zijn. We pleiten ervoor dat de EU-initiatieven voor onafhankelijke kwaliteitsmedia steunt in landen waar de mediavrijheid onder druk staat."

"Actief buitenlandbeleid. We voeren een actieve diplomatie om op te komen voor onder meer vrede en veiligheid, de internationale rechtsorde, mensenrechten, democratie, ontwapening, klimaat en biodiversiteit. We zetten ons in voor de vervolging van oorlogsmisdadigers."

"Ter bevordering van mensenrechten en democratie steunen we het maatschappelijk middenveld wereldwijd. Ngo's, activisten en mensenrechtenverdedigers zijn vaak de enigen die intern een dam kunnen opwerpen tegen aantasting van de rechtsstaat en het afglijden naar dictatuur. Nederlandse ambassades en maatschappelijke organisaties rusten we beter toe om hen te ondersteunen en we trekken hiervoor meer middelen uit. We gaan in onze inzet sterk af op hun inschatting van wat ter plaatse effectief is."

"Universele mensenrechten. De universele rechten van de mens zijn en blijven een hoeksteen van onze internationale inzet. We voeren daarom een ambitieus en effectief mensenrechtenbeleid. We wegen de mensenrechtensituatie sterk mee in al onze inzet, bilateraal en multilateraal. We zijn transparant in de afwegingen die we maken in de samenwerking met bijvoorbeeld autocratische staten of wanneer we wapens leveren aan democratieën."

"Sterke VN. We willen de Verenigde Naties en internationale instellingen ondersteunen en waar mogelijk versterken: ze blijven het beste perspectief bieden op samenwerking aan wereldwijde vraagstukken en behouden wereldwijd een grote aantrekkingskracht. We mogen ze niet prijsgeven aan autocratische regimes die ze verzwakken of overnemen. Nederland zet zich in voor versterking en hervorming van de VN, als de belangrijkste instelling voor de aanpak van urgente mondiale en regionale veiligheidsvraagstukken. Nederland wil een democratischer en representatievere Veiligheidsraad met een EU-zetel. In Europees verband blijven we zoeken naar mogelijkheden om organisaties die vrede en recht belichamen te

versterken, zoals de Raad van Europa en de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE)."

"De Europese Unie moet pal staan voor haar waarden en sneller en harder optreden tegen lidstaten die de rechtsstaat, democratie en mensenrechten ondermijnen. De Europese Commissie dient deze lidstaten tot de orde te (blijven) roepen door middel van rechtszaken en het opschorten van subsidies. Wij willen de artikel 7-procedure, die kan leiden tot schorsing van het stemrecht van een lidstaat, verbeteren door onder andere de vereiste van unanimititeit te laten vallen. Zo kunnen bijvoorbeeld landen zoals Hongarije en Polen elkaar niet meer de hand boven het hoofd houden."

"Alleen als sterke, solidaire en groene samenleving kunnen we de wereld aan. We willen een steviger toezicht op de rechtsstaat en democratie in de EU-lidstaten en minder veto's. Een sterk Europa vergt Europese solidariteit. Een sterk Europa vergt ook lidstaten die ruimte krijgen om te bouwen aan een stevige publieke en collectieve sector, waarbij ze niet meer gedwongen kunnen worden om de zorg of het openbaar vervoer over te laten aan de principes van de vrije markt. Door solidariteit voorop te stellen zorgen we ervoor dat niemand achterblijft in de ecologische transitie."

"Hervorming van de EU. Nederland heeft groot belang bij een democratische en besluitvaardige EU. Zeker met het oog op mogelijke uitbreiding zijn hervormingen nodig. We zetten ons in voor terugdringing van het vetorecht in de Raad van Ministers, onder meer bij buitenlandbeleid en belastingen, en voor versterking van het Europees Parlement als medewetgever en controleur. We willen een gemoderniseerde EU-begroting, die zich meer richt op de groene en sociale uitdagingen van de toekomst; de begrotingsregels moeten een krachtiger optreden tegen corruptie en aantasting van de rechtsstaat mogelijk maken. Wij willen dat EU-instellingen hard optreden tegen corruptie, fraude, buitenlandse beïnvloeding, ondoorzichtige lobby's en grensoverschrijdend gedrag tegenover personeel. Allereerst zoeken we mogelijkheden binnen het huidige EU-verdrag, maar waar nodig zijn we voorstander van verdragswijziging."

4) Veiligheid van journalisten een beetje

In het verkiezingsprogramma van GL&PvdA is weinig terug te vinden over de veiligheid van journalisten. De partij besteedt voornamelijk aandacht aan online veiligheid, zoals online haat en bedreigingen, en heeft hier concrete voorstellen voor en ook verschillende moties op ingediend. Daarentegen is op het gebied van fysieke en juridische veiligheid niets terug te vinden. Hetzelfde geldt voor de veiligheid van misdadajournalisten.

"Aanpak online misdaad en criminaliteit. Online criminaliteit moet als 'high impact crime' kunnen worden geclassificeerd en behandeld. Zo blijven online overtredingen niet ongestraft en worden de daders van online haat en bedreigingen, de verspreiders van wraakporno, van kindermisbruikmateriaal en cyberoplichting eerder opgespoord en effectief aangepakt"

"De politie krijgt meer capaciteit om cyberoplichting, online haat en bedreigingen, de verspreiding van beelden van seksueel misbruik, kindermisbruik, wraakporno en andere vormen van digitale criminaliteit aan te pakken. Bedrijven die de maatschappij in gevaar brengen door hun IT-producten of diensten onvoldoende tegen misbruik te beveiligen, worden daarvoor verantwoordelijk gehouden. De overheid investeert in defensieve capaciteiten om onze vitale infrastructuur te beschermen tegen cyberaanvallen."

"Wij leggen het recht op end-to-end encryptie vast. Nederland neemt geen wetten aan die achterdeurtjes in encryptie inbouwen en komt ook in internationaal verband op voor de vertrouwelijkheid van communicatie en het recht op encryptie."

Partij voor de Dieren

1) De online informatiesamenleving en desinformatie **goed**

De PvdD ziet in dat het online bestaan een steeds grotere rol speelt in de samenleving. De noodzaak voor digitale rechten wordt dan ook aangekaart door de partij, en gekoppeld aan het pleiten voor regulering van kunstmatige intelligentie. Ook is de PvdD zich bewust van de rol van algoritmes en big-tech in het verspreiden van desinformatie. Verder besteedt de partij aandacht aan mediawijsheid en het belang van deze vaardigheid. De stemmingen van PvdD op verschillende moties reflecteert dit ook. Op het gebied van anonimiteit op het internet wordt geen standpunt ingenomen, terwijl dit wel een prangend vraagstuk is.

"Kritisch denken, digitale vaardigheden (inclusief digitale veiligheid) en mediawijsheid worden aangescherpt en opgenomen in de kerndoelen en eindtermen. Scholieren leren zo om te gaan met internet en andere media. Zo leren leerlingen onder andere nepnieuws herkennen."

"Voor veilige verdere digitalisering is een domeinoverstijgende regie op samenwerking nodig, waarbij cybersecurity, digitale autonomie, bestrijding van cybercrime en kennisontwikkeling als integrale onderdelen en noodzakelijke randvoorwaarden worden gezien. Er wordt geïnvesteerd in voldoende cyberbewustzijn en dus digitale geletterdheid van burgers."

"We onderzoeken hoe we internetgiganten meer verantwoordelijkheid kunnen laten nemen om nepnieuws tegen te gaan zonder dat zij te veel macht krijgen over de inhoud die op de platformen gedeeld wordt. We gaan ervoor zorgen dat internetbedrijven als Facebook en Google meer transparantie bieden over wat zij gebruikers laten zien en waarom, en leggen microtargeting (waarbij heel gericht wordt geadverteerd) aan banden."

"Groepsbelediging, digitaal pesten, discriminatie en oproepen tot racistisch geweld op sociale media worden hard bestreden."

"Digitale rechten, zoals het recht op privacy, zelfbeschikking en zelfontplooiing, worden leidend in onze omgang met digitale technologie. Digitalisering biedt steeds meer kansen, maar kent ook bedreigingen. We kunnen elkaar wereldwijd snel ontmoeten en van elkaar leren. We kunnen de tijd die we uitsparen door automatisering gebruiken voor meer tijd voor elkaar en zinvol werk. We kunnen kennis over de hele wereld met elkaar delen en zo groene transitie versnellen. Als we niet oppassen, is de keerzijde echter groot. Digitale intimidatie,

deepfakes en vergaande dataverzameling door multinationals en overheid zetten de privacy en veiligheid van burgers op het spel."

"Digitalisering brengt ons veel. We kunnen makkelijk in contact blijven met elkaar, efficiënter werken en hebben een ongelofelijke hoeveelheid informatie binnen handbereik. De nadelen van digitalisering worden echter ook steeds duidelijker. Digitale technologie gebruikt steeds meer energie en water, nepnieuws maken en verspreiden was nog nooit zo makkelijk, bedrijven hebben steeds meer gegevens en macht en de Autoriteit Persoonsgegevens concludeerde dat inmiddels iedereen ervan uit moet gaan betrokken te zijn geweest bij een datalek. De snelle ontwikkeling van kunstmatige intelligentie (AI) maakt extra duidelijk dat er nieuwe regels moeten komen. We zorgen dat de positieve kansen, bijvoorbeeld op een betere gezondheidszorg en effectiever klimaatbeleid, benut worden terwijl we de risico's beperken. Om burgerrechten, privacy, duurzaamheid en het publieke belang goed te regelen gaan we bedrijven strenger aanpakken en dataminimalisatie en databescherming meer prioriteit geven."

"Bij de ontwikkeling van nieuwe kunstmatige intelligentie wordt een ethische toets verplicht.

- Content die gemaakt is door kunstmatige intelligentie moet altijd direct te herkennen zijn door bijvoorbeeld een watermerk of logo

We investeren in wetenschappelijk onderzoek naar verantwoorde en veilige kunstmatige intelligentie.

- Door kunstmatige intelligentie kunnen computers met één klik op de knop nieuwe kunst maken in de stijl van bestaande kunstenaars. Daarom moderniseren we het auteursrecht, zodat dit beter aansluit bij de huidige tijd. Hierbij is het belangrijk dat makers een passende vergoeding krijgen."

"Bedrijven worden gedwongen meer transparantie te geven over hun opslag en gebruik van data en de werking van algoritmes."

- In principe is alle overheidsinformatie openbaar, toegankelijk en digitaal beschikbaar. De overheid is uiterst terughoudend bij het opleggen van vertrouwelijkheid of geheimhouding. Onderzoeksjournalisten en kritische burgers worden niet langer tegengewerkt maar geholpen om de overheid te controleren. De Wet open overheid (Woo) wordt strikt nageleefd. Dat betekent dat informatie sneller beschikbaar komt en minder informatie mag worden weggelakt.

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk **pro-actief**

Het verkiezingsprogramma van de PvdD besteedt veel aandacht aan het financieel overleven van media en de journalistiek. Dit komt terug in punten over de concurrentiepositie van mediahuizen in de markt en het ondersteunen van de onderzoeksjournalistiek door toegang tot fondsen. Echter wordt er geen aandacht besteed aan freelance tarieven en minimumlonen. Wel benadrukt de partij te willen investeren in zowel de regionale en lokale omroepen, als de publieke omroep. Tevens besteedt PvdD ook aandacht aan meer inclusiviteit in de media.

"Het verlaagde btw-tarief voor nieuwsmedia blijft gehandhaafd."

"Er komt een verplichting voor kunstmatige intelligentie (AI)-aanbieders om transparant te zijn over de manier waarop ze gebruik maken van nieuwsartikelen en andere bronnen."

"We komen op voor de rechten van journalistieke organisaties en makers om eerlijk betaald te krijgen door techgiganten (Google, Meta, etc.) voor het gebruik van hun journalistieke inhoud."

"We versterken de toegankelijkheid en omvang van fondsen voor onafhankelijke journalistiek en steunen meer investeringen in onderzoeksjournalistiek. Daarbij is er aandacht voor inclusie en diversiteit."

"Oude én nieuwe media kunnen aanspraak maken op stimuleringsfondsen voor de media."

"We investeren voldoende in de publieke omroep en de regionale omroepen, om onafhankelijke nieuwsvoorziening, verslaggeving en onderzoek te kunnen waarborgen. De publieke omroep is onafhankelijk, ook van commerciële invloeden."

"Er wordt geïnvesteerd in professionalisering van de regionale en lokale media, die een belangrijke controlefunctie vervullen op de regionale politiek."

"Besluitmakers binnen mediafondsen vormen een betere afspiegeling van de samenleving."

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten **goed**

In het verkiezingsprogramma van de PvdD is te lezen dat het waarborgen van internationale persvrijheid als onderdeel van het Nederlands buitenlandbeleid wordt beschouwd. Hierbij wordt gekeken naar het ondersteunen van lokale organisaties in het

ondersteunen van democratisering en het aanbieden van noodvisa voor journalisten onder druk. Hoewel PvdD zich op Europees niveau wel inzet voor het waarborgen van de rechtsstatelijkheid, en dus de persvrijheid, gaat het niet in op het uitbreiden van Europese wetgeving om persvrijheid beter te waarborgen.

"De EU zet zich in voor de versterking van de rechtsstaat en democratie, vrije media en mensenrechten. Zulke grondrechten dienen in alle EU-landen gewaarborgd te zijn. Landen die hieraan tornen kunnen niet langer rekenen op EU-subsidies. We steunen bestraffing van corruptie en mensenrechtenschendingen met bijvoorbeeld Europese sancties. Er komt een bindend mechanisme om toezicht te houden en jaarlijks verslag uit te brengen over de staat van democratie en eerbiediging van de rechtsstaat in de EU-lidstaten."

"Voor een sociaal en rechtvaardig Europa is democratie zo dicht mogelijk bij de burger belangrijk. Daarom regelen we dicht bij huis wat kan, en in de EU wat nodig is. Het oplossen van grensoverschrijdende problemen zoals de klimaat- en biodiversiteitscrisis vraagt om Europese inzet. Daarnaast is het belangrijk dat de EU opkomt voor grondrechten als democratie, onafhankelijke rechtspraak en vrije journalistiek."

"We faciliteren laagdrempelige toegang tot financiering voor (grassroots) maatschappelijke organisaties in ontwikkelingslanden, trainingen en capaciteitsopbouw en ondersteunen democratiseringsprocessen"

"Bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van buitenlandbeleid gaat Nederland doorlopend maatschappelijke organisaties raadplegen, zowel in ontwikkelingslanden als in Nederland."

"Nederland investeert extra in vreedzame instrumenten zoals diplomatie, kennisdeling, advies, training en het maatschappelijk middenveld en interactie tussen burgers over grenzen heen. Door meer en duurzame steun te bieden aan geweldloze bewegingen en democratische organisaties versterkt Nederland de democratische krachten in (post)conflictgebieden, maar ook in de lidstaten en kandidaat-lidstaten van de EU."

"Het Nederlandse buitenlandse beleid is nu vaak gericht op handel en niet op het opkomen voor mensenrechten. Nederland gaat zich uitspreken voor mensenrechten en het recht op zelfbeschikking van onderdrukte volken, zoals de Oeigoeren en Tibetanen, en is niet bang om daar ook consequenties aan te verbinden, zoals het inzetten van handelsbeperkingen"

"Nederland geeft noodvisa af aan buitenlandse journalisten in levensbedreigende situaties."

4) Veiligheid van journalisten **een beetje**

De PvdD besteedt in diens programma zowel aandacht voor de fysieke als online veiligheid van journalisten. Dit komt echter niet tot concrete voorstellen om dit tegen te gaan. Verder is er over juridische veiligheid, zoals tegen SLAPP's, in het verkiezingsprogramma niets te vinden. Ook ontbreekt er aandacht voor de veiligheid van misdaadjournalisten. Wel laten de stemmingen van de PvdD in verschillende moties op het gebied van veiligheid zien dat zij het belang hiervan zien.

"Journalisten worden beschermd en krijgen alle ruimte om de macht te controleren."

"Vrije en onafhankelijke journalistiek is een van de basisvoorwaarden voor een gezonde democratie. Toch staat ook in Nederland die journalistiek onder druk. Bedreiging en intimidatie van journalisten en cartoonisten komt de laatste jaren in toenemende mate voor. Ook krijgen journalisten vaker met geweld te maken. Het is daarom belangrijk dat de overheid journalisten in staat stelt om hun belangrijke werk onafhankelijk te kunnen blijven uitvoeren. Geweld, bedreigingen en intimidatie van journalisten, cartoonisten en kunstenaars mogen we nooit accepteren."

"We zetten ons actief in tegen bedreigingen aan het adres van journalisten. Ook kunstenaars en (politieke) tekenaars worden beter beschermd."

"Onafhankelijke, pluriforme journalistiek en media, zowel landelijk als lokaal, zijn essentieel voor het goed functioneren van een democratische samenleving. Hier in Nederland, maar ook in het buitenland. Helaas staat de journalistiek onder druk, worden nog veel journalisten bedreigd en is betrouwbare informatie steeds moeilijker te onderscheiden van desinformatie. De Partij voor de Dieren vindt daarom dat de media en journalisten adequaat gesteund en beschermd dienen te worden. Het toeslagenschandaal heeft laten zien hoe belangrijk onderzoeksjournalistiek is om de macht te kunnen controleren."

"Online platforms worden aangesproken om maatregelen te nemen tegen bedreigingen."

"Groepsbelediging, digitaal pesten, discriminatie en oproepen tot racistisch geweld op sociale media worden hard bestreden."

ChristenUnie

1) De online informatiesamenleving en desinformatie **redelijk**

ChristenUnie laat zien in het verkiezingsprogramma oog te hebben voor de online informatiesamenleving en de vraagstukken die dit opwerpt, zoals de rol van algoritmes en social media in het verspreiden van nepnieuws. Verder zijn er duidelijke ideeën over de rechten voor mensen online terug te vinden in het verkiezingsprogramma. Alleen ontbreekt een visie op het gebied van online anonimiteit, terwijl dit wel een prangend vraagstuk is. Daarnaast is ook nergens het belang van mediawijsheid in het onderwijs terug te vinden.

"Veel communicatie en informatie verloopt via digitale platforms. Dat biedt vrijheid. Maar onze democratische rechtsstaat kan ook worden bedreigd door desinformatie of bedreigingen. Er komt daarom een stevige Europese zorgplicht voor digitale platforms en hostingbedrijven om hier tegen op te treden wanneer dit op hun platforms plaatsvindt. Uitgangspunt is hierbij dat wat in de fysieke wereld niet is toegestaan, ook digitaal niet is toegestaan."

"Er is beter toezicht nodig op wat bedrijven en overheden met onze gegevens doen en welke algoritmes en technieken ze inzetten. De Autoriteit Persoonsgegevens wordt daarom uitgebreid tot een sterke toezichthouder voor Digitale Veiligheid, met voldoende technische kennis en middelen om ons digitaal te beschermen. Daarbij is specifiek aandacht voor de bescherming van kinderen."

"Onze vrijheid komt in het gedrang als we niet meer grip krijgen op grote techbedrijven die grote hoeveelheden data over ons verzamelen. Sociale media kunnen nu ongehinderd zorgen voor verslaving, mentale problemen bij jongeren en verharding van het publieke debat. De overheid moet een grotere rol nemen bij de regulering van Big Tech spelers, het internet als publieke ruimte en via voorlichting en andere bewustwordingsmaatregelen pal gaan staan voor vrijheid. Zo ontstaat een vrije en verantwoorde digitale rechtsstaat."

"De effecten van nieuwe technologie moeten goed doordacht worden. De overheid zorgt dat zij een Sociaal-Maatschappelijke Impact Analyse uitvoert als een technologische innovatie geïntroduceerd wordt, die in potentie een groot effect heeft op de samenleving (denk aan de invloed van ChatGPT). De Waakhond Digitale Veiligheid krijgt een signaleringsfunctie."

"Maak de sociale media minder verslavend. We willen dat sociale media bedrijven gedwongen worden om sociale media minder verslavend te maken en aan gebruikers meer controle te geven over het gebruik van de apps. Dit vergt verdere Europese regelgeving en afspraken en betere handhaving van bestaande regels. "

"Strenger op leeftijdsgrens sociale media. Sociale media brengen jongeren veel moois, maar ook veel naars. We willen strengere regels zodat het toestemmingsvereiste tot 16 jaar voor gebruik van sociale media beter functioneert. Sociale media die niet ontworpen zijn om door jongeren zonder schade te worden gebruikt worden verplicht een leeftijdsgrens te hanteren en te handhaven. Bedrijven en sociale media die dat niet doen worden uit Europa geweerd."

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk pro-actief

Uit het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie blijkt veel bewustzijn voor het belang van onderzoeksjournalistiek en diverse mediahuizen. Ook zet de ChristenUnie zich in voor inclusiviteit door het belang van gebarentolken aan te stippen. Verder laat de ChristenUnie zich ook uit over het belang van regionale en lokale omroepen. Daarnaast heeft de partij een duidelijke visie op de invulling van de publieke omroep. Het ontbreekt echter wel aan een plan over het financieel welzijn van (freelance) journalisten.

"Via de journalistieke fondsen worden meer middelen beschikbaar gesteld voor grote projecten in de onderzoeksjournalistiek."

"Er komt een onderzoek naar manieren om de krantensector te ondersteunen en de pluriformiteit van de dagbladjournalistiek in stand te houden."

"Lokale en regionale media zijn cruciaal voor de lokale nieuwsvoorziening en de lokale democratie. De samenwerking tussen regionale omroepen en de landelijke publieke omroep wordt verder geïntensiveerd. Onderzocht wordt of ook bij regionale omroepen met een ledenmodel kan worden gewerkt om bekostiging toe te wijzen."

"De publieke omroep is heel waardevol als een plek van onafhankelijk en pluriform media-aanbod. Om de publieke opdracht die de NPO heeft waar te kunnen maken is een stabiele financiering nodig, die niet afhankelijk is van reclame-inkomsten. Het minimumbudget blijft in de wet verankerd, om te voorkomen dat de financiering van de publieke omroep voorwerp wordt van ad hoc politiek besluitvorming."

"De publieke omroep is van ons allemaal. Daarom moet het aanbod veilig, verantwoord en van voldoende kwaliteit zijn. De Mediawet biedt richtlijnen om dat aanbod te garanderen."

"De NPO krijgt beperkte ruimte voor generieke, niet gepersonaliseerde online reclame, om extra investeringen in onafhankelijke journalistiek mogelijk te maken.

De programma's van de publieke omroep mogen niet achter een online betaalmuur verdwijnen, maar moeten voldoende toegankelijk zijn. NPO Plus stopt."

"Onafhankelijke journalistiek en vrije media spelen een cruciale rol in onze democratische rechtsstaat. Ze zijn de waakhonden van onze open samenleving. Maar ons veranderende kijken en luistergedrag zet de traditionele verdienmodellen van journalisten onder druk. Het gevaar is dat de onafhankelijkheid van media wordt uitgehold en dat desinformatie en fake news toenemen. Dit onderstreept het belang van een sterke, onafhankelijke en pluriforme media en van gerichte investeringen in onafhankelijke onderzoeksjournalistiek."

"Mediadiensten moeten zich inspannen om hun aanbod toegankelijk te maken voor auditief en visueel beperkten. Bij crisiscommunicatie worden zo snel als mogelijk uitzendingen gemaakt die toegankelijk zijn voor mensen met een auditieve of visuele beperking."

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten redelijk

In het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie is te lezen dat het buitenlandbeleid van Nederland zich moet richten op mensenrechten. Verder zet de ChristenUnie zich op Europees niveau goed in voor het waarborgen van de rechtsstatelijkheid, en dus de persvrijheid. Alleen gaat het niet in op het uitbreiden van Europese wetgeving om persvrijheid beter te waarborgen. Verder ontbreekt het aan voorstellen voor het beschermen van journalisten onder bedreiging, zoals door middel van noodvisa.

"Kom op voor mensenrechten en menselijke waardigheid. Dit moet de kern zijn van ons buiten lands beleid. Nederland blijft een actieve en betrouwbare partner in de internationale gemeenschap en multilaterale fora. Nederland neemt hierin een leidende rol in het adresseren van mensenrechtenschendingen en het tegengaan van straffeloosheid. Idealiter in samenwerking met landen binnen en buiten de Europese Unie om meer draagkracht te creëren voor instrumenten die mensenrechtenschendingen onderzoeken en berechten."

"Geen delegatie bij mensenrechtenschendingen. Nederland stopt met sturen van afvaardigingen op hoog diplomatiek niveau naar grote sportevenementen in landen waar

grove mensenrechtenschendingen plaatsvinden. Ook sportbonden vragen we om een rol van betekenis te vervullen, bijvoorbeeld door af te zien van deelname. "

"Sterker Europees leiderschap. Geopolitieke ontwikkelingen dichtbij en ver weg eisen een Unie die daadkrachtig optreedt. Het vetorecht van een enkele lidstaat op Europees buitenlands beleid verzwakt die daadkracht. Daarom is de ChristenUnie is voorstander van het invoeren van besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid voor het Europese buitenlandbeleid. Nederland blijft wel altijd zelf besluiten over de inzet van haar troepen."

"Versterk het maatschappelijk middenveld. Minstens een derde van het ontwikkelingsbudget moet worden besteed via maatschappelijke organisaties, met de nadruk op het versterken van maatschappelijk middenveld in de ontwikkelingslanden. Om Nederlandse organisaties niet te afhankelijk te maken van de overheid en om het draagvlak in de Nederlandse maatschappij te versterken, geldt het uitgangspunt dat organisaties 50% particuliere, anders dan door een overheid verkregen, gelden inzetten."

"Betere democratische borging van doorwerking internationale verdragen. Nederland moet invulling blijven geven aan het bevorderen van de internationale rechtsorde, maar de doorwerking van bepalingen uit internationale verdragen moet beter democratisch geborgd worden. Art. 93 van de Grondwet wordt daarom aangepast. Er komt een grondwettelijke en gewoon-wettelijke catalogus van verdragsbepalingen waarop bij de rechter een rechtstreeks beroep gedaan kan worden. Het parlement kan voortaan bij de ratificatie van verdragen, op voordracht van de regering, beslissen welke bepalingen daarin terechtkomen. Net als in andere Europese landen gebruikelijk is, wordt de Grondwet het hoogste recht"

"Bescherm de rechtsstaat in Europa. De EU heeft politieke, juridische en financiële instrumenten nodig om de rechtsstaat in Europa te beschermen. Nederland trekt hierin op met gelijkgestemde landen en steunt voorwaardelijkheid van financiële fondsen om de rechtsstaat te beschermen. Bij ernstige bedreiging van de rechtsstaat of ernstige corruptie wil de ChristenUnie dat de Europese Raad niet meer alleen unaniem, maar ook met een vier vijfde meerderheid kan beslissen dat een land in aanmerking komt voor stevige sancties. Er komt een versnelde procedure voor inbreukprocedures wanneer het de rechtsstaat betreft."

"Nederland zet zich, met gelijkgezinde landen, wereldwijd in voor het bevorderen van democratie en rechtsstaat en goed bestuur. Dat betekent ook dat we er op toezien dat op een verantwoorde manier wordt omgegaan met Nederlandse ontwikkelingsgelden."

4) Veiligheid van journalisten **een beetje**

Uit het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie blijkt beperkte aandacht voor de veiligheid van journalisten. Hoewel er wordt gesproken over fysiek en online geweld tegen journalisten blijft dit redelijk op het oppervlak. Verder ontbreekt het ook aan een standpunt over de veiligheid van misdaadjournalisten en de juridische veiligheid van journalisten.

"Geweld tegen journalisten is onacceptabel. De overheid waarborgt de persvrijheid en de veiligheid van Nederlandse journalisten wereldwijd."

"Deze tijd vraagt een digitaal vaardige en innovatieve politie. Er wordt geïnvesteerd in digitale expertise van speciale teams tegen cybercriminaliteit, maar ook in verbreding van de kennis binnen de politie als geheel, omdat bijna alle criminaliteit een digitale component heeft."

"Zorgplicht tegen online bagger. Veel communicatie en informatie verloopt via digitale platforms. Dat biedt vrijheid. Maar onze democratische rechtsstaat kan ook worden bedreigd door desinformatie of bedreigingen. Er komt daarom een stevige Europese zorgplicht voor digitale platforms en hostingbedrijven om hier tegen op te treden wanneer dit op hun platforms plaatsvindt. Uitgangspunt is hierbij dat wat in de fysieke wereld niet is toegestaan, ook digitaal niet is toegestaan. (Vrouwelijke) politici, journalisten en schrijvers worden steeds vaker blootgesteld aan (online) geweld en intimidatie. Het wordt gebruikt als politiek wapen om mensen de mond te snoeren. De stabiliteit en goed bestuur worden zo ondermijnd. We beschermen (vrouwelijke) politici, journalisten, schrijvers en mensenrechtenverdedigers en treden in Europa stevig op tegen intimidatie, maar ook tegen het bagatelliseren ervan door maatschappelijke groeperingen of politieke partijen."

VVD

1) De online informatiesamenleving en desinformatie **redelijk**

De VVD is zich bewust van desinformatie op social media en de rol van algoritmes in het verspreiden hiervan. In het verkiezingsprogramma wordt dan ook gekeken naar digitale vaardigheden als onderdeel van het onderwijs als oplossing. Dit is ook terug te zien in de motie die is ingediend om mediawijsheid te verankeren in het burgerschap. Het verkiezingsprogramma gaat echter niet diep op het waarborgen van rechten van burgers online. Tevens ontbreekt een visie op het gebied van online anonimiteit, terwijl dit wel een prangend vraagstuk is.

"Online voedingsbodem aanpakken. We leggen die algoritmen aan banden, die op socialemediaplatformen voorrang geven aan extremistische en polariserende content om de razendsnelle online verspreiding van haat, extremisme en verdeeldheid in onze fysieke wereld tegen te gaan en onze democratische rechtsstaat beter te beschermen."

"Digitale vaardigheden aan docenten overbrengen.

Ondersteunen leraren en schoolleiders bij digitale vaardigheden. We gaan door met de opstart van het expertisepunt digitale geletterdheid om leraren te ondersteunen met kennis over kunstmatige intelligentie en digitale vaardigheden."

"Digitale vaardigheden deel van onderwijs.

Onderwijs moet leerlingen voorbereiden op de maatschappij. Die voorbereiding begint met een goede basis in taal, rekenen, burgerschap en digitale vaardigheden. Met toekomstgericht onderwijs zorgen we voor die basis."

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk **een beetje**

Uit het verkiezingsprogramma van de VVD blijkt het belang dat zij hechten aan een onafhankelijke mediasector en publieke omroep. De lokale en regionale omroepen worden echter beperkt belicht door de partij. Het ontbreekt ook aan enig voorstel of standpunt betreffende onderzoeksjournalistiek, het financieel welzijn van (freelance) journalisten en de concurrentiepositie van mediahuizen.

"Onze gezamenlijke identiteit wordt mede gevormd door cultuur en media. We koesteren deze sectoren. De Nederlandse cultuursector is van absolute wereldklasse en de onafhankelijke media is van essentieel belang voor de democratie."

Omroepen houden zich aan hoge journalistieke standaarden. De journalistieke standaarden voor omroepen worden verder verhoogd. In overleg met de sector worden concretere normen vastgelegd in de Mediawet, zodat het Commissariaat voor de Media effectief toezicht kan houden."

"We moderniseren de NPO. De belangrijkste taak van de NPO is het uitzenden van feitelijk en waarheidsgetrouw nieuws, onderzoeksjournalistiek en educatie. We hervormen de NPO-organisatie zodat er meer ruimte is voor omroepen om vanuit hun eigen identiteit programma's te maken. Er komt meer transparantie over de kosten van de gehele publieke omroep, inclusief de programma's. We bevorderen samenwerking van de NPO met commerciële partijen. We versterken de lokale en regionale journalistiek. Daarbij is aandacht voor zowel commerciële als publieke partijen."

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten een beetje

In het verkiezingsprogramma van de VVD wordt weinig aandacht besteed aan persvrijheid buiten Nederland. Internationaal wordt nauwelijks gesproken over mensenrechten, zoals persvrijheid, bijvoorbeeld door het aanbieden van noodvisa voor journalisten onder druk. Hoewel de VVD zich op Europees niveau wel inzet voor het waarborgen van de rechtsstatelijkheid, en dus de persvrijheid, gaat het niet in op het uitbreiden van Europese wetgeving om persvrijheid beter te waarborgen.

"Afschaffen veto buitenlandbeleid. We willen het vetorecht op buitenlandbeleid afschaffen. Met name voor sanctiebeleid is het de afgelopen jaren zichtbaar geworden dat de EU dankzij unanimitéitsbesluitvorming met veel moeite sanctiepakketten vorm heeft kunnen geven. Dit maakte de EU enerzijds kwetsbaar, en anderzijds een zwakkere geopolitieke speler."

"Pragmatisme waar nodig. We werken realistisch samen met landen die wij nodig hebben voor bijvoorbeeld grondstoffen, migratieafspraken en veiligheid en die ons niet vijandig gezind zijn. Samenwerking rond handel en investeringen draagt ook meer bij aan de verspreiding van liberale waarden dan vermanende toespraken."

"Beschermen van rechtsstaten. Lidstaten die consequent hun rechtsstaat beschadigen, moeten hard gekort worden op EU-gelden. Sterke weerbare rechtsstaten zijn nodig om ongewilde invloeden van buitenaf te weerstaan en zijn essentieel voor een functionerende democratie. We mogen geen concessies doen op zaken als vrije media, onafhankelijke rechtspraak en de bescherming van minderheden."

4) Veiligheid van journalisten **pro-actief**

De VVD besteedt in diens verkiezingsprogramma veel aandacht aan de veiligheid van Nederlandse journalisten. Dit komt in het geval van online veiligheid en fysieke veiligheid tot concrete voorstellen die ook terug te zien zijn in ingediende moties en stemmingen. Verder is er ook aandacht voor het beschermen van de misdaadjournalistiek. Daarentegen is er over juridische veiligheid, zoals tegen SLAPP's, in het verkiezingsprogramma niets te vinden.

"De vrije waarden die ieder kind meekrijgt op school, verdedigen we ook in de media. We zorgen dat journalisten veilig hun werk kunnen doen en staan voor een onafhankelijke media. We dragen cultuur een warm hart toe en zorgen ervoor dat zoveel mogelijk mensen kunnen meedoen met, en genieten van cultuur. Dat is niet meer dan logisch, want in Nederland hebben we cultuur van wereldklasse."

"We staan voor de veiligheid van journalisten. We zorgen ervoor dat freelancers toegang hebben tot beschermingsmiddelen zoals een noodknop of steekwerend vest via het Flexibel Beschermingspakket Freelancers."

"Taakstrafverbod voor geweld tegen hulpverleners. Hulpverleners zetten zich dag en nacht in om ons veilig te houden. Het is onacceptabel dat zij met geweld te maken krijgen. Daarom komt er een uitbreiding van het taakstrafverbod geweld tegen politie, hulpverleners en anderen met een publieke taak."

"Online aangejaagde ordeverstoring wordt aangepakt. Wat op straat geldt dient ook online te gelden. Dezelfde normen en straffen gaan ook voor de onlinewereld op."

"Sociale media platformen worden verplicht escalatiekanalen te hebben waar journalisten bedreigingen kunnen melden."

"Versteving stelsel bewaken en beveiligen. De mensen die bij Politie, het OM, de NCTV en Defensie werken in het stelsel bewaken en beveiligen verdienen onze waardering. De persoonsbeveiligers houden met gevaar voor hun eigen leven de hoeders van onze rechtsstaat veilig. Dankzij hen kan onze rechtsstaat blijven functioneren. De transitie die het kabinet heeft ingezet om het stelsel fundamenteel te vernieuwen naar aanleiding van de aanbevelingen van de OVV zetten we voort, alsmede de stappen die het kabinet daarnaast extra heeft ingezet. We investeren extra in capaciteit, zodat de organisaties in het stelsel

bewaken en beveiligen voldoende mensen en middelen krijgen om hun taken uit te voeren. We zorgen voor stabiele financiering. Daarnaast zetten we de te beveiligen persoon meer centraal en verbeteren de informatiedeling. Het bewaken en beveiligen van de hoeders van onze democratische rechtsstaat blijft topprioriteit."

"Van een heel andere orde is de georganiseerde criminaliteit. We hebben in ons land meedogenloze criminelen die er niet voor terugdeinzen om advocaten en journalisten op klaarlichte dag te liquideren en talloze Nederlanders die werken voor de goede zaak te bedreigen. Een regelrechte aanslag op onze manier van leven. Dit kalenderjaar hebben al veel meer dan honderd aanslagen met geïmproviseerde explosieven plaatsgevonden op winkelpanden en woonhuizen. Ronselaars sleuren kinderen van basisschoolleeftijd de criminele netwerken in. De aantrekkingskracht van de criminaliteit op jongeren is groot. Er ontstaat een huiveringwekkend beeld: de gevolgen van hun handelen interesseert daders helemaal niets. Het gezag van de staat wordt simpelweg niet erkend. Dat gaat stoppen."

SP

1) De online informatiesamenleving en desinformatie **een beetje**

De SP pleit in diens verkiezingsprogramma voor duidelijke controle over social media en big-tech ter bescherming van de burger. De partij komt echter niet tot voorstellen over het bijbrengen van mediawijsheid en digitale geletterdheid. Verder ontbreekt een visie op het gebied van online anonimiteit, terwijl dit wel een prangend vraagstuk is.

“Wij willen geen staatscontrole en ook niet dat big-tech onze keuzes bepaalt. Het grootschalig verzamelen van persoonsgegevens is voor techbedrijven een verdienenmodel geworden. Wij versterken de autoriteit persoonsgegevens om misstanden aan te pakken. Consumenten krijgen bij het gebruik van ‘gratis’ diensten (waarbij ze betalen met data, zoals op sociale media) dezelfde bescherming als wanneer ze zouden betalen met geld.”

“Er komt beter toezicht op de algoritmes die sociale mediabedrijven gebruiken.”

“Sociale media zijn een belangrijk onderdeel van ons leven geworden, maar mogen geen vrijplaatsen zijn voor bedreigingen en intimidatie. Wij versterken de volksvertegenwoordiging met een permanent onderzoeksinstituut dat adviseert over de maatschappelijke gevolgen van technologische ontwikkelingen en voorstellen doet voor aanvullende burgerrechten in het digitale tijdperk. Nieuwe technologieën worden eerst onderworpen aan een ethische toets.”

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk **goed**

De SP heeft een duidelijke visie op het financieel welzijn van (freelance) journalisten. In diens verkiezingsprogramma. Iets wat ook terug te zien is in ingediende moties en stemmingen op moties. Daarnaast heeft de partij ook een voorstel over de waakhond rol van de media. Verder pleit de SP voor versterking van lokale en regionale media. Alleen blijft het hier ook bij, zo ontbreekt er bijvoorbeeld een visie op de publieke omroep en het waarborgen van onderzoeksjournalistiek.

“Door de invoering van een minimumtarief kunnen (freelance) journalisten en fotografen een fatsoenlijke boterham verdienen.”

“We zetten ons in voor het behoud en de versterking van onafhankelijke regionale en lokale media.”

“Ministers en andere bestuurders moeten openheid geven over al hun contacten met lobbyisten. Alle documenten van de overheid worden in principe openbaar gemaakt, tenzij er een uitzonderlijke reden is om het geheim te houden. De Wet open overheid wordt beter

uitgevoerd, zodat burgers en journalisten de overheid beter kunnen controleren.”

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten een beetje

In het verkiezingsprogramma van de SP is een duidelijk uitgangspunt te vinden voor het waarborgen van mensenrechten, zoals ook persvrijheid. Echter blijft het hier ook bij. Zo hebben zij geen concrete voorstellen, zoals het aanbieden van noodvisa voor journalisten onder bedreiging. Ook is er geen visie op het waarborgen van de rechtsstatelijkheid op Europees niveau, noch op het uitbreiden van Europese wetgeving om persvrijheid beter te waarborgen.

“De bescherming van de mensenrechten moet het uitgangspunt zijn in ons buitenlandbeleid en ook een kernpunt zijn van de handelsverdragen die we sluiten. Daarbij zetten we ons in voor activisten en organisaties die door hun strijd voor de rechten van de mens in problemen komen en voor volkeren en groepen die elders in de wereld worden uitgebuit en onderdrukt. De EU moet toetreden tot het Europees Mensenrechtenverdrag en het Europees Sociaal Handvest van de Raad van Europa.”

4) Veiligheid van journalisten een beetje

Uit het verkiezingsprogramma van de SP blijkt beperkte aandacht voor de veiligheid van journalisten. Alhoewel bedreigingen serieus genomen worden, zijn er geen concrete voorstellen voor het waarborgen van de fysieke, juridische, en online veiligheid van journalisten. Daarnaast is er ook niks geschreven over het beschermen van de misdaadjournalistiek.

“We staan voor de onafhankelijkheid van media. Bedreigingen van journalisten accepteren we niet, dat wordt altijd onderzocht en vervolgd.”

NSC

1) De online informatiesamenleving en desinformatie **een beetje**

NSC heeft in het verkiezingsprogramma concrete voorstellen over de rechten van mensen online. Daarentegen staat er wel anonimiteit juist te willen verbieden, terwijl dit klokkenluiders in staat stelt om informatie te delen, en journalisten om hun werk te publiceren als zij bedreigd worden. Een genuanceerde visie hierop is daarom nodig. De partij ziet het belang van regulering van algoritmes, maar leg hier geen connectie met de verspreiding van desinformatie. Wel hebben zij oog voor het belang van mediavaardigheden als onderdeel van het curriculum.

“Nu een steeds groter deel van ons leven online plaatsvindt, vraagt de interactie tussen mensen en organisaties om duidelijke spelregels, vooral op het gebied van data. De afgelopen twintig jaar hebben we onszelf afhankelijk gemaakt van grote Amerikaanse techbedrijven die de digitale markt domineren en daardoor bij nagenoeg elke vorm van verwerking en opslag van Nederlandse data betrokken zijn. Er zijn ingrijpende maatregelen nodig om Nederlandse burgers een gepaste vorm van autonomie over hun data te geven.”

“Het gebruik van algoritmen en automatische beoordelingen kan leiden tot ernstige en onherstelbare fouten. Een mens is meer dan zijn gegevens, en algoritmen maken geautomatiseerde fouten. Openheid en transparantie over digitale systemen en beslisregels (algoritmen) moeten daarom gegarandeerd zijn bij overheidsdiensten. We steunen de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren en zijn voorstander van strakke wetgeving rondom algoritmes en AI.”

“Het huidige Algoritmeregister moet beter worden ingevuld; veel registraties bevatten nu geen zinvolle informatie over de werking van algoritmen. Algoritmen ten behoeve van de handhaving worden niet van het register uitgezonderd.”

“Grote techplatforms worden verplicht om de werkelijke identiteit achter accounts in hun administratie vast te leggen, op straffe van forse boetes. Bij een schending van richtlijnen/wetgeving, zoals discriminerende of haatzaaiende content, worden zij beboet en verplicht om de identiteit te delen met de politie”

“De bibliotheek is een belangrijke basisvoorziening en is gratis voor kinderen. Naast leesbevordering, bevorderen van leesplezier en digitalisering heeft de bibliotheek een belangrijke rol in het aanjagen van cultuur en het zijn van een ontmoetingsplaats.”

“Al vanaf de basisschool is er aandacht voor digitale vaardigheden. Ook voor volwassenen en bedrijven moet er educatie beschikbaar zijn, onder meer via openbare bibliotheken, om de digitale vaardigheden te vergroten.”

“We pleiten voor een verplichting op Europees niveau voor ontwikkelaars van kunstmatige intelligentie om zichtbare en onzichtbare watermerken toe te voegen wanneer hun software wordt gebruikt om bestaande mensen na te bootsen. Er moet een makkelijke manier komen voor consumenten om geschillen met grote techbedrijven volledig digitaal en in hun eigen taal aan een rechter voor te kunnen leggen. Online rechten voor burgers moeten worden versterkt en vereenvoudigd.”

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk goed

In het verkiezingsprogramma van NSC wordt duidelijk aandacht besteed aan lokale en regionale omroepen. Tevens benoemt de partij ook het belang van pluriformiteit van de media. Daarbij heeft NSC ook een duidelijke visie op de publieke omroep. Alleen het financieel bestaan van (freelance) journalisten en belang van onderzoeksjournalistiek komt niet terug in het verkiezingsprogramma.

“De samenleving moet beschikken over een goed en pluriform media-aanbod. Het publieke omroepbestel is een waarborg dat de diversiteit van de samenleving ook tot uitdrukking komt in het programma-aanbod. De betekenis van de klassieke media – televisie en radio – neemt echter af, in het bijzonder voor jongere generaties.”

“We steunen lokale en regionale omroepen. Voor de rechtsstaat is het van belang dat de gehele publieke sector, inclusief de lokale en provinciale democratie, gevolgd wordt door een kritische en onafhankelijke journalistiek. Ook stimuleren we samenwerking tussen regionale, lokale en nationale omroepen.”

“We willen de financiering van de nationale publieke omroep (NPO) beperken tot twee zenders. De vrijkomende middelen zetten we in om producties te stimuleren op het gebied van nieuws, achtergronden, geschiedenis, film, kunst en cultuur. Deze producties kunnen langs diverse kanalen onder de aandacht worden gebracht van een breed publiek (publieke zenders, commerciële zenders, social media).”

“We hechten zeer aan pluriforme media. We stellen strengere voorwaarden aan fusies en overnames in de mediasector, waaronder kranten.”

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten niet

In het verkiezingsprogramma van NSC wordt aandacht besteed aan mensenrechten, maar in zeer beperkte mate. De partij komt niet tot concrete plannen op het gebied van internationale persveiligheid, bijvoorbeeld door het aanbieden van noodvisa voor journalisten onder druk. NSC schrijft ook niet over of zij zich op Europees niveau wel in

willen zetten voor het waarborgen van de rechtsstatelijkheid of het uitbreiden van Europese wetgeving om persvrijheid beter te waarborgen.

“Waar mogelijk dragen we bij aan het bevorderen van de mensenrechten, onder meer via de Raad van Europa. We hebben aandacht voor de onderdrukking van vrijheden in landen als Iran of Belarus. We steunen vervolging en berechting van genocide en oorlogsmisdaden. We zetten ons in tegen vervolging van religieuze minderheden, zoals christenen en jezidi's in het Midden-Oosten, en maken het mandaat van de Europese speciaal gezant voor godsdienstvrijheid permanent. We hechten aan de naleving van internationaal recht en mensenrechten door onze handelspartners en laten deze meewegen in onze inzet voor ontwikkelingshulp.”

4) Veiligheid van journalisten een beetje

Uit het verkiezingsprogramma van NSC blijkt beperkte aandacht voor de veiligheid van journalisten. Alhoewel bedreigingen serieus genomen worden, zijn er geen concrete voorstellen voor het waarborgen van de fysieke, juridische, en online veiligheid van journalisten. Daarnaast is er ook geschreven over het beschermen van mensen tegen de gevolgen van georganiseerde misdaad. Hoewel hier allemaal wel aandacht voor is, wordt het niet verbonden aan journalisten.

“De internationaal georganiseerde misdaad is diep doorgedrongen in ons land. Criminelen ontwrichten de samenleving op ongekende wijze. Het gaat hierbij niet alleen om internationale drugshandel, maar ook om bijvoorbeeld cybercrime, mensenhandel en de handel in kinderporno. De ondermijning door deze zware criminelen is in wijken en buurten steeds directer merkbaar: bomaanslagen op woningen, schietpartijen op straat, de moord op een advocaat en op een journalist. Dat zijn regelrechte aanslagen, niet alleen op deze mensen en hun families, maar ook op onze veiligheid en de rechtsstaat. Hier past alleen hard straffen en maximale inzet op het afpakken van crimineel geld, goederen en vastgoed.”

“We willen werk maken van een betere digitale opsporing. Steeds meer mensen krijgen te maken met digitale oplichting via phishing. We willen de capaciteit van de digitale recherche vergroten om misdrijven te bestrijden en ervoor te zorgen dat digitale criminaliteit niet loont. Ook bedrijven moeten hun verantwoordelijkheid nemen bij de bestrijding van digitale criminaliteit.”

“Agressie tegen hulpverleners van ambulance, brandweer en de politie wordt niet getolereerd. Strafbare feiten die worden gepleegd tegen werknemers met een publieke taak worden streng en snel bestraft.”

BBB

1) De online informatiesamenleving en desinformatie **een beetje**

BBB erkent in diens verkiezingsprogramma de risico's van de online informatiesamenleving, alhoewel desinformatie onderbelicht blijft. De partij komt hierbij tot voorstellen over het bijbrengen van mediawijsheid en digitale geletterdheid. Verder komt de partij met een voorstel voor het beschermen van de rechten van mensen online. Daarentegen ontbreekt een visie op het gebied van online anonimiteit, terwijl dit wel een prangend vraagstuk is.

"AI biedt ontzettend veel kansen maar ook risico's. Transparantie staat bij deze dan ook altijd voorop."

"Op alle onderwijsniveaus, te beginnen in het basisonderwijs dient voorlichting over de digitale samenleving plaats te vinden. Deze moet zowel aan docenten als aan leerlingen gegeven worden. De overheid heeft een rol om informatie over diverse onderwerpen zoals AI, social media gebruik en andere zaken te verstrekken."

"Het aanleren van digitale geletterdheid in het onderwijs is essentieel om ervoor te zorgen dat alle leerlingen de vaardigheden ontwikkelen die nodig zijn om effectief en zelfverzekerd te kunnen navigeren in een steeds veranderende technologische samenleving."

"Het maken van zogenaamde deep fakes zonder voorafgaande toestemming zowel op visueel als op audiogebied is een groot probleem en strafbaar. Het is belangrijk om na te denken over hoe getroffen sectoren (bijvoorbeeld de creatieve sector) te ondersteunen en misinformatie actief te bestrijden. BBB wil hiervoor een nieuwe nationale strategie digitalisering ontwikkelen."

"Een specifiek Ministerie van Digitalisering moet zich richten op het ontwikkelen van een nieuwe nationale digitale strategie en het coördineren van digitale innovatie over diverse sectoren. Ook moet het ministerie de juiste regels waarborgen om de juiste regelgeving en beleidsmaatregelen om burgers, bedrijven en infrastructuur te beschermen. Het is van cruciaal belang dat de overheid een proactieve rol speelt in het sturen en vormgeven van digitale transformatie, met als voornaamste doel de mens centraal te houden en de brug tussen burger en overheid veel sterker te maken."

"We zorgen voor maximale veiligheid van alle gegevens van burgers, bedrijven en overheden bij gebruik van deze gegevens voor technologische toepassingen."

"BBB pleit voor een minister van digitalisering in het nieuwe kabinet. Een Ministerie van Digitalisering is van vitaal belang in de moderne samenleving vanwege de alomtegenwoordige rol die digitale technologieën spelen in ons dagelijks leven. Digitalisering heeft immers een diepgaande invloed op onze veiligheid, de manier waarop we communiceren, werken en leren, op de emotionele gezondheid van onze jeugd en - als het aan de Europese Commissie ligt - ons geld. Het biedt kansen om de burger dichter bij de overheid te brengen, inspraak te geven en overheidsdienstverlening te verbeteren. Maar het brengt ook nieuwe uitdagingen met zich mee, waaronder zorgen over privacybescherming, schermverslaving en emotioneel welzijn, polarisatie en haatzaaien, cyberbeveiliging, en digitale ongelijkheid."

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk een beetje

Uit het verkiezingsprogramma van BBB blijkt veel bewustzijn voor de rol van lokale en regionale omroepen. Ook pleit de BBB voor de ondersteuning van onderzoeksjournalistiek. Alleen blijft het hier ook bij, zo ontbreekt er bijvoorbeeld een visie op de publieke omroep. Verder is in het verkiezingsprogramma geen voorstel over het financieel welzijn van (freelance) journalisten en de concurrentiepositie van mediahuizen.

"BBB pleit voor continuering van maatregelen om persvrijheid en onderzoeksjournalistiek te beschermen, zowel rond veiligheid van journalisten als fondsen voor onafhankelijke onderzoeksjournalistiek."

"We creëren een mediaklimaat waarin persvrijheid, regionale pers kanalen en digitale media samenkomen. Dit is de sleutel tot een levendige, geïnformeerde en betrokken samenleving. Door de verschillende kanalen weten we wat er speelt in Amerika en Japan, maar ook op de markt in Oostburg. We horen ook eens wat andere meningen en kunnen daar onze eigen mening over vormen."

"De samenwerking tussen regionale omroepen en de publieke zenders wordt verstevigd. Gemeenschappen waar lokale perskanalen een belangrijke rol vervullen worden extra ondersteund in de nieuwsvoorziening."

"De democratie en het goed bestuur van deze landen moet worden versterkt door goede, onafhankelijke lokale media."

"Door het waarborgen van persvrijheid, het stimuleren van regionale perskanalen en het omarmen van digitale media versterken we onze democratie."

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten n.v.t./niet

In het verkiezingsprogramma dat is geanalyseerd, was niets te vinden ter bevordering van mensenrechten en persvrijheid in het buitenland.

"Ontwikkelingssamenwerking moet ook in dienst staan van Nederlandse doelen als migratiereductie, het versterken van bilaterale relaties en het veiligstellen van de beschikbaarheid van zeldzame aard- en edelmetalen."

4) Veiligheid van journalisten een beetje

BBB erkent het belang van veiligheid van journalisten. In het verkiezingsprogramma staan geen verdere plannen voor het verbeteren van de veiligheid van journalisten, dan de maatregelen die er al zijn. Wel hebben zij verschillende moties ingediend op het gebied van veiligheid.

"BBB pleit voor continuering van maatregelen om persvrijheid en onderzoeksjournalistiek te beschermen, zowel rond veiligheid van journalisten als fondsen voor onafhankelijke onderzoeksjournalistiek."

CDA

1) De online informatiesamenleving en desinformatie een beetje

Het CDA heeft in het verkiezingsprogramma concrete voorstellen over de rechten van mensen online. Daarentegen staat er wel anonimiteit juist te willen verbieden, terwijl dit klokkenluiders in staat stelt om informatie te delen, en journalisten om hun werk te publiceren als zij bedreigd worden. Een genuanceerde visie hierop is daarom nodig. De partij neemt verder geen standpunt in over de rol van algoritmes en big-tech in het verspreiden van desinformatie. Wel hebben zij oog voor het belang van mediavaardigheden als onderdeel van het curriculum. Hier heeft het CDA dan ook een motie op ingediend.

"Onze waarden en normen, fatsoen en respect gelden ook online. Daarom willen we anonieme sociale media-accounts kunnen verbieden."

"Het beheersen van de basisvaardigheden is nog niet op orde. We willen dat het budget voor het verbeteren van de basisvaardigheden rechtstreeks naar de scholen gaat die het nodig hebben. In samenwerking met bibliotheken komt er een onderwijsbreed leesoffensief om achterstanden weg te werken en de 'lol in lezen' terug te krijgen. Laaggeletterdheid en digitale geletterdheid verdienen structurele aandacht."

"We doen voorstellen om de Grondwet uit te breiden met digitale grondrechten, zoals het recht op transparantie en het recht op eigenaarschap van data. Ook internationale verdragen van de VN, de EU en de Raad van Europa moeten worden aangepast aan mensenrechtenbescherming in het digitale tijdperk."

"Technologische ontwikkelingen als Artificiële Intelligentie (AI) bieden toekomst. We moeten ons wel bewust zijn van de risico's. Techniek moet niet leidend zijn, maar staat ten dienste van onze waarden en normen. Dit vraagt om een stevige Europese inzet en landelijke borging."

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk een beetje

Uit het verkiezingsprogramma van het CDA blijkt veel bewustzijn voor de rol van lokale en regionale omroepen. Alleen blijft het hier ook bij, zo ontbreekt er bijvoorbeeld een visie op de publieke omroep. Verder is in het verkiezingsprogramma geen voorstel of standpunt betreffende onderzoeksjournalistiek, het financieel welzijn van (freelance) journalisten en de concurrentiepositie van mediahuizen.

“We versterken de regionale journalistiek en de regionale omroepen. Op zender 10 wordt in heel Nederland de regionale omroep uitgezonden. Om overvloedige reclame op de publieke zenders tegen te gaan werken we aan het stapsgewijs halveren van reclame op de lineaire kanalen van de publieke omroep.”

“breed aanbod media helpt saamhorigheid per regio. Een breed en laagdrempelig aanbod van kunst, cultuur en media draagt bij aan saamhorigheid, identiteit en begrip voor de rijkdom van culturele tradities en verenigingen. We willen daarom een goede regionale verdeling van aanbod en middelen. We ondersteunen onze cultuur, van het Concertgebouw tot de fanfare in.”

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten redelijk

In het verkiezingsprogramma van het CDA is te lezen dat Nederland zich internationaal blijft uitspreken voor mensenrechten. Verder zet het CDA zich op Europees niveau goed in voor het waarborgen van de rechtsstatelijkheid, en dus de persvrijheid. Alleen gaat het niet in op het uitbreiden van Europese wetgeving om persvrijheid beter te waarborgen. Verder ontbreekt het ook aan voorstellen voor het beschermen van journalisten onder bedreiging, zoals door middel van noodvisa.

“Landen die lid willen worden van de EU zullen aan onze voorwaarden van democratie, rechtsstaat en burgerschap moeten voldoen. Landen die al lid zijn van de EU die lak hebben aan de rechtsstaat worden stevig aangepakt. Zij worden gekort op EU-fondsen of verliezen hun stemrecht in de EU-raden. Verplichte uittreding uit de EU is de ultieme sanctie.”

“Geloofsvrijheid is een speerpunt van ons buitenlandbeleid. Wij bouwen door aan een internationale coalitie tegen geloofsvervolging. Christenen vormen wereldwijd de meest vervolgte groep gelovigen. Het beschermen van mensenrechten, waaronder geloofsvrijheid, vrijheid van meningsuiting en gelijke rechten voor LHBTIQ+’ers, is een speerpunt van ons buitenlandbeleid. Wij bouwen door aan een internationale coalitie tegen elke vorm van vervolging en ongelijke behandeling. De positieve ontwikkelingen van de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties blijven wij monitoren, zowel landelijk als wereldwijd.”

“Als CDA staan wij voor een sterke Europese Unie die zacht naar binnen is en hard naar buiten. Zacht naar binnen betekent meer maatwerk voor de lidstaten. Dus geen uniforme natuurherstelwet die een nieuwe stikstofcrisis kan zijn voor een dichtbevolkt land als Nederland. Hard naar buiten betekent een Unie die als waardengemeenschap stevig opereert

op het gebied van veiligheid. In de EU heffen we daarom het veto op buitenlands beleid op bij het veroordelen van mensenrechtenschendingen en het opstellen van sanctielijsten. Zo voorkomen we dat één lidstaat kritiek op en sancties tegen landen als China en Rusland kan tegenhouden"

4) Veiligheid van journalisten niet

In het verkiezingsprogramma dat is geanalyseerd, was hierover niets te vinden. Wel heeft het CDA een aantal moties op het gebied van veiligheid voor journalisten ondersteund.

BIJ1

1) De online informatiesamenleving en desinformatie **redelijk**

BIJ1 is zich bewust van desinformatie op social media en de rol van algoritmes in het verspreiden hiervan. Verder heeft het verkiezingsprogramma veel positieve aandacht voor het waarborgen van rechten van burgers online. In het verkiezingsprogramma wordt echter niet gekeken naar digitale vaardigheden als onderdeel van het onderwijs als oplossing. Tevens ontbreekt een visie op het gebied van online anonimiteit, terwijl dit wel een prangend vraagstuk is.

“Er komt een integrale aanpak om techbedrijven aan te pakken die misbruik maken van geavanceerde kunstmatige intelligentie (AI) en algoritmes. Dit omvat onder andere optreden tegen het promoten van mis- en desinformatie en racisme door techbedrijven, en het rangschikken en scoren van medewerkers en verdelen van werk met algoritmes, in de tech platform economie. De data en informatie waar AI-systemen op zijn gebouwd zijn niet discriminerend of zonder toestemming van en vergoeding voor de oorspronkelijke bron ingezet”

“Het aanbod van online diensten, zoals browsers, zoekmachines en social media platforms, moet diverser. Internettoegang moet niet afhankelijk zijn van het verplicht gebruiken van bepaalde diensten.”

“Big Tech monopolies worden opgebroken. Het op surveillance gebaseerde bedrijfsmodel van Big Tech wordt verboden. Belangenorganisaties worden in staat gesteld goede controle te kunnen uitoefenen op ‘Big Tech’ en de overheid, in het bijzonder waar het gaat om AI.”

“Discriminerende algoritmen worden verboden en ontmanteld. Er komt een instantie die mensenrechtentoetsen uitvoert op AI-software, die de software reguleert en keurt voordat het op de markt komt, zodat discriminatie wordt voorkomen en mensenrechten bevordert en beschermd.”

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk **een beetje**

Uit het verkiezingsprogramma van BIJ1 blijkt bewustzijn voor het financieel welzijn van (freelance) journalisten en de concurrentiepositie van mediahuizen in diens verkiezingsprogramma. Tevens besteedt de partij ook aandacht aan meer inclusiviteit in de

media. Het ontbreekt echter aan een uitgesproken visie over de rol van onderzoeksjournalistiek.

“Het wordt verplicht voor culturele- en media-instellingen om aandacht te hebben voor de Nederlandse koloniale geschiedenis en slavernijverleden, vanuit het perspectief van de voormalige koloniën.”

“Er komt een sectorbreed onafhankelijk onderzoek naar de stand van zaken op het gebied van representatie en diversiteit in besluitnemende functies binnen media- en cultuurfondsen.”

“Big Tech monopolies worden opgebroken. Het op surveillance gebaseerde bedrijfsmodel van Big Tech wordt verboden. Belangenorganisaties worden in staat gesteld goede controle te kunnen uitoefenen op ‘Big Tech’ en de overheid, in het bijzonder waar het gaat om AI.”

“We investeren fors in de Fair Practice Code en de Code Culturele Diversiteit en maken deze bindend. Er komen extra middelen voor kleinere instellingen, onafhankelijke makers en de NPO om deze codes in te voeren.”

“We willen een publieke omroep die onafhankelijk blijft en niet door de overheid of door de commercie wordt beïnvloed. Omroepen die ongrondwettelijke racistische denkbeelden en nepnieuws verspreiden worden verboden en krijgen geen vergunning.”

“We zorgen voor een goede bewaking van de representativiteit van media, waarbij regionale media, lokale media en doelgroepmedia worden beschermd.”

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten **niet**

In het verkiezingsprogramma van BIJ1 wordt aandacht besteed aan persvrijheid buiten Nederland, maar in zeer beperkte mate. De partij komt niet tot concrete plannen op het gebied van internationale persveiligheid, bijvoorbeeld door het aanbieden van noodvisa voor journalisten onder druk. BIJ1 schrijft ook niet over zich op Europees niveau wel in te zetten voor het waarborgen van de rechtsstatelijkheid of het uitbreiden van Europese wetgeving om persvrijheid beter te waarborgen.

“De onafhankelijkheid van journalisten wordt beschermd. Intimidatie, opsluiting en tracking van journalisten door het OM en veiligheidsdiensten stopt. De overheid gaat zich harder inzetten voor het vergroten van de veiligheid, ondersteuning en noodhulp aan journalisten in binnen- en buitenland.”

4) Veiligheid van journalisten **een beetje**

Uit het verkiezingsprogramma van BIJ1 blijkt aandacht voor de veiligheid van journalisten tegen fysiek geweld. Naast dit standpunt zijn er echter weinig voorstellen op dit gebied. Zo is er niets vermeld over online en juridisch veiligheid van journalisten of over het beschermen van de misdaadjournalistiek.

“De onafhankelijkheid van journalisten wordt beschermd. Intimidatie, opsluiting en tracking van journalisten door het OM en veiligheidsdiensten stopt. De overheid gaat zich harder inzetten voor het vergroten van de veiligheid, ondersteuning en noodhulp aan journalisten in binnen- en buitenland.”

SGP

1) De online informatiesamenleving en desinformatie **een beetje**

De SGP laat in diens verkiezingsprogramma duidelijk zien dat er belangrijke vraagstukken omtrent de rechten van mensen online moeten worden beantwoord. Verder geeft de partij weer dat het bijbrengen van mediawijsheid van belang is. Wel is er weinig aandacht voor desinformatie en de rol van algoritmes hierin. Daarnaast ontbreekt een visie op het gebied van online anonimiteit, terwijl dit wel een prangend vraagstuk is.

“Mensen moeten zich veel meer bewust worden van de gevaren van het publiceren en opslaan van persoonsgegevens. Aandacht hiervoor in opvoeding en onderwijs (mediawijsheid) verdient ondersteuning.”

“Waarden en normen gelden ook voor de digitale wereld. De overheid moet zorgdragen voor het ontwikkelen en toepassen van digitale ‘spelregels’.”

“Grote digitale platforms, als Airbnb en bol.com, trekken veel marktmacht naar zich toe terwijl ze een vreemde eend in de bijt van het mededingingsrecht zijn. Mededingingsregels en het mededingingstoezicht moeten zo aangepast worden dat de macht van grote digitale platforms zodanig aan banden wordt gelegd dat concurrentie mogelijk blijft. Ook de macht van grote communicatieplatforms als Facebook in het sturen van het maatschappelijke debat verdient kritische aandacht.”

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk **een beetje**

Uit het verkiezingsprogramma van de SGP blijkt veel bewustzijn voor de concurrentiepositie van mediahuizen, zoals door het ondersteunen van kranten. Daarentegen is de visie van de partij op de publieke omroep wel zeer kritisch, zo wil SGP het aanbod beperken, terwijl dit een juist belangrijke nieuwsvoorziening is voor veel Nederlanders. Verder is in het verkiezingsprogramma geen voorstel of standpunt betreffende het ondersteunen van lokale journalistiek, onderzoeksjournalistiek of het financieel welzijn van (freelance) journalisten.

“De kosten van een krantenabonnement moeten fiscaal afgetrokken kunnen worden, min of meer vergelijkbaar met de giften aan ANBI-instellingen.”

“De overheden kunnen kranten ondersteunen door hen actiever in te zetten voor het bekendmaken van maatregelen en beleid.”

“De wettelijke norm dat amusement en verstrooiing geen eigenstandige functie is van de publieke omroep, moet serieus worden genomen.”

“Het aanbod van de publieke omroep kan doelmatiger en kernachtiger. De televisiezender NPO 3 moet verdwijnen.”

“Lokale omroepen die naar tevredenheid functioneren moeten bij wijziging van de financiering zelfstandig kunnen voortbestaan.”

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten **niet**

In het verkiezingsprogramma van de SGP wordt weinig aandacht besteed aan persvrijheid buiten Nederland. Internationaal wordt nauwelijks gesproken over mensenrechten, zoals persvrijheid, bijvoorbeeld door het aanbieden van noodvisa voor journalisten onder druk. Hoewel de SGP zich op Europees niveau wel inzet voor het waarborgen van de rechtsstatelijkheid, en dus de persvrijheid, gaat het niet in op het uitbreiden van Europese wetgeving om persvrijheid beter te waarborgen.

“Een goed functionerende rechtsstaat is een basisvoorwaarde voor EU-lidmaatschap. Het gremium om elkaar als lidstaten daarop te bevragen is de Europese Raad. Die dialoog heeft sterk de voorkeur boven juridische procedures tegen lidstaten en hun democratisch gekozen regeringen. Alleen bij fundamentele en bestendige ondermijning van de rechtsstaat kan een land gekort worden op Europese fondsen.”

4) Veiligheid van journalisten **een beetje**

Uit het verkiezingsprogramma van de SGP blijkt aandacht voor de veiligheid van journalisten tegen zowel fysiek als online geweld. De voorstellen zijn echter niet heel uitgebreid op dit gebied. Verder is er niets vermeld over juridisch veiligheid van journalisten of over het beschermen van de misdaadjournalistiek.

“De overheid neemt effectieve maatregelen om de veiligheid en privacy van journalisten te beschermen.”

“Geweld tegen hulpverleners, buitengewone opsporingsambtenaren (boa's), agenten en brandweerlieden is buitengewoon ernstig. Datzelfde geldt voor geweld tegen journalisten en

bedreiging of intimidatie van politici en bestuurders. Voor daders die zich hieraan schuldig maken geldt: snel en zwaar straffen. Een taakstraf hiervoor is niet passend, daarom wordt de Wet taakstrafverbod uitgebreid.”

“Het verdient aanbeveling dat er een nationaal rapporteur komt voor internetcriminaliteit. Deze dient gevraagd en ongevraagd aanbevelingen te kunnen doen voor aanpassing van wetgeving of beleid.”

“Er moet een laagdrempelige voorziening komen waar burgers terecht kunnen voor het beëindigen van internetcriminaliteit en internetpesten.”

DENK

1) De online informatiesamenleving en desinformatie **een beetje**

Uit het verkiezingsprogramma van DENK blijkt veel aandacht voor de rol van algoritmes en big tech. Dit verhoudt zich echter voornamelijk tot de rol van algoritmes bij discriminatie, maar niet met betrekking tot desinformatie en nepnieuws. Verder gaat de partij niet in op vraagstukken omtrent de online informatiesamenleving.

“Nederland maakt zich sterk voor strenge Europese regelgeving rondom toezicht op algoritmes. De huidige Europese regelgeving is niet toereikend, omdat de eisen te licht geformuleerd zijn. Deze dienen fors aangescherpt te worden zodat wij een vuist kunnen maken tegen de grote Techgiganten zoals Microsoft, Google en Meta.”

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk **niet**

In het verkiezingsprogramma dat is geanalyseerd, was hierover niets te vinden. Wel heeft Denk op een aantal moties positief gestemd wat betreft dit onderwerp.

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten **een beetje**

Uit het verkiezingsprogramma van DENK blijkt een duidelijk bewustzijn voor het waarborgen van mensenrechten, maar weinig tot geen aandacht voor journalisten. Verder hebben zij geen concrete voorstellen, zoals het aanbieden van noodvisa voor journalisten onder bedreiging. Ook is er geen visie op het waarborgen van de rechtsstatelijkheid op Europees niveau, noch op het uitbreiden van Europese wetgeving om persvrijheid beter te waarborgen.

“Het budget voor ontwikkelingssamenwerking bedraagt minimaal 0,7% van het BNP.”

“We gaan meer investeren in handelsverdragen met partners die mensenrechten onderschrijven, omdat maar liefst 83% van het Nederlandse BBP verdiend wordt met export.”

“Wij schaffen het vetorecht af binnen de Europese Unie zodat enkele lidstaten besluiten niet meer kunnen saboteren.”

4) Veiligheid van journalisten **niet**

In het verkiezingsprogramma dat is geanalyseerd, was hierover niets te vinden. Daarentegen heeft DENK wel een motie ingediend en meegestemd in de moties ten behoeve van veiligheid van journalisten.

JA21

1) De online informatiesamenleving en desinformatie **n.v.t./niet**

In het verkiezingsprogramma dat is geanalyseerd, was hierover niets te vinden.

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk **negatief**

In het verkiezingsprogramma van JA21 wordt voorgesteld het budget van de publieke omroep te halveren en uitzending te beperken, terwijl dit een belangrijke nieuwsvoorziening is voor veel Nederlanders. De partij gaat niet verder in op de toegang tot betrouwbare informatie, zoals ondersteuning van lokale en regionale media, ondersteuning van de onderzoeksjournalistiek, minimumtarieven voor (freelance) journalisten, en oneerlijke concurrentie.

“Tegelijkertijd staan kunst en cultuur in Nederland wel degelijk onder druk. Er is de afgelopen jaren veel veel bezuinigd. De financiering daarvan kan uitstekend worden geregeld door het budget voor de NPO te halveren. De NPO kost jaarlijks meer dan de marine en hoopt de komende periode elk jaar meer dan een miljard te krijgen. De halvering van het budget past bij teruglopende interesse voor lineaire televisie en de opkomst van streamingdiensten. De NPO kan worden teruggebracht naar één net. Van deze besparing kan onder andere ons cultuurgood beter onderhouden worden. Inhoudelijk: opdoeken al die subsidies. Eigen broek ophouden en als er geen behoefte is aan jouw kunst, dan is het geen beroep maar een hobby.”

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten **negatief**

JA21 stelt het vetorecht in stand te willen houden, wat het zou bemoeilijken om de druk op te voeren op landen die de persvrijheid aantasten. Daarnaast ziet JA21 geen rol voor Nederland om mensenrechten in het buitenland te bevorderen. Ook gaat de partij niet verder in op het waarborgen van persvrijheid in de EU en daarbuiten.

“Behoud van het vetorecht van lidstaten in de Europese Raad.”

“We koesteren soevereiniteit en aanvaarden dat dit tevens inhoudt dat andere landen vrij zijn om hún keuzes te maken, ook wanneer we het daar fundamenteel mee oneens zijn.”

4) Veiligheid van journalisten **n.v.t./niet**

In het verkiezingsprogramma dat is geanalyseerd, was hierover niets te vinden.

FvD

1) De online informatiesamenleving en desinformatie **negatief**

FvD laat zien in het verkiezingsprogramma oog te hebben voor de rechten van mensen online. Echter pleit de FvD voor het terugdraaien van de Digital Services Act, een ernstige stap naar achter waardoor desinformatie en de online intimidatie van journalisten de vrije loop kunnen hebben. Daarnaast brengen zij geen nuance aan in anonimiteit op het internet, ook al zijn journalisten vaak het doelwit van online smaad campagnes door anonieme accounts. Ook in de moties waarop FvD heeft gestemd is de invloed op persvrijheid negatief.

"De Digital Services Act terugdraaien."

"Wij willen: • Openbaarheid van algoritmen die door social media platformen worden gebruikt. • Geen censuur van niet-strafbare uitingen. Big Tech-bedrijven mogen alleen strafbare uitingen modereren. • Ruime mogelijkheden voor alternatieve platformen."

"De overheid ziet erop toe dat "big tech"- bedrijven die in toenemende mate bepalend zijn voor het publieke debat slechts uitingen wren die bij wet strafbaar zijn."

"Daarom is censuur op social media ongepast. Als een uiting niet wettelijk strafbaar is, mogen Big Tech-bedrijven die uiting voortaan niet langer verwijderen en de plaats ervan niet straffen. Zo voorkomen we dat de vrijheid van meningsuiting en de bandbreedte van het publieke debat oneigenlijk worden ingeperkt."

"Geen censuur van niet-strafbare uitingen op social media. Big Tech-bedrijven mogen alleen strafbare uitingen modereren. Forum voor Democratie komt met een 'anti-censuurwet' waarmee dit uitgangspunt ook in wetgeving wordt verankerd."

"Factcheck meldingen niet meer toestaan zolang deze niet community driven zijn."

"Anonimiteit op het internet als onvoorwaardelijk uitgangspunt waarborgen."

"Burgers de baas laten zijn over hun eigen data, in plaats van Bigtech-bedrijven."

" De opkomst van het internet in de tweede helft van de jaren '90 werd gekenmerkt door een geest van vrijheid. Alles was mogelijk, alles was gratis en iedereen had toegang. De pioniers van het 'vrije internet' hadden een libertarische vrijplaats voor ogen, waar zonder hiërarchie en formele instituties alles met alles en iedereen verbonden was en vrije informatie-uitwisseling tussen burgers kon plaatsvinden. In de VS werd in die jaren 'Section 230' aangenomen. Hiermee werd bepaald dat internet-service providers weliswaar juridisch niet konden worden aangesproken op de inhoud van hetgeen er op hun platform werd gezet door gebruikers (ze werden dus niet als 'publishers' beschouwd); maar waarin ze wél werden gestimuleerd om eigen standaarden te ontwikkelen en te onderhouden om 'schadelijke' content op hun platformen te weren. Sindsdien zijn sociale media platformen enorm gegroeid en hebben miljarden dagelijkse gebruikers. Het verdienmodel van deze platforms bestaat voornamelijk uit advertentieinkomsten. Daarom was het in kaart brengen van het gebruikersgedrag van meet af aan ook onderdeel van hun algoritmes. Hoe gericht advertenties kunnen worden ingezet, hoe meer ze immers waard zijn. Inmiddels is bereik en belang van deze platformen zo groot dat zij een boodschapper, commercieel of anderszins, geheel kunnen maken of breken. Het opstellen van concurrerende platformen is bijna onmogelijk. Doordat deze platformen jaren hebben kunnen bouwen aan intelligente gedragsmonitoring en aan gedragsturende algoritmen, bepaalt een beperkt aantal steenrijke Big Tech bedrijven nu als het ware de inhoud van de publieke informatieruimte en het opinieklimaat. Maar social media-platformen zijn door hun semi-monopoliepositie niet zomaar meer private aanbieders, maar onderdeel van de publieke ruimte. Daarom is censuur er ongepast. Als een uiting niet wettelijk strafbaar is, mogen Big Tech-bedrijven die uiting voortaan niet langer verwijderen en de plaatser ervan niet straffen. Zo voorkomen we dat de vrijheid van meningsuiting en de bandbreedte van het publieke debat oneigenlijk worden ingeperkt."

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk negatief

In het verkiezingsprogramma van de FvD wordt voorgesteld drastisch te saneren op de publieke omroep, terwijl dit een belangrijke nieuwsvoorziening is voor veel Nederlanders. Ook op het gebied van diversiteit en inclusiviteit nemen zij een negatief standpunt in, zij pleitten voor geen LGBT+ content op de publieke omroep. Een positief element in het programma is de bescherming van mediahuizen tegen oneerlijke concurrentie. De partij gaat niet verder in op de toegang tot betrouwbare informatie, zoals ondersteuning van lokale en regionale media, ondersteuning van de onderzoeksjournalistiek, en minimumtarieven voor (freelance) journalisten.

"Wij willen:

- Ingrijpende sanering van de budgetten van de publieke omroep.
- Partijlidmaatschappen bestuursleden, presentatoren en netmanagers NPO openbaar.

- Benoeming onafhankelijke Ombudsman, die neutraliteit van opinie- en debatprogramma's waarborgt en klachten in het openbaar bespreekt en behandelt.
- Onafhankelijke Raad van Toezicht voor de NPO.
- Twee publieke tv-zenders met focus op informatie, taal, cultuur, geschiedenis en documentaires.
- NPO stopt ongebreidelde uitbreiding digitale platformen, die concurreren met de markt."

"Het is eveneens cruciaal dat het publieke debat wordt opengebrouwen. Meer diversiteit aan opvattingen, meer frisse ideeën in het openbaar domein. Om dat te bereiken moet de NPO drastisch worden gesaneerd."

"Forum voor Democratie constateert grote vooringenomenheid in de publieke media. Een stuitende eenzijdigheid domineert, gekoppeld aan groot gebrek aan oprechte nieuwsgierigheid. De onderwerpkeuze, gasten en voorkeuren van steeds dezelfde presentatoren zorgen voor steeds hetzelfde narratief. De NPO is geworden tot een instrument van het partijkartel. Grondige sanering van de publieke omroep is daarom een belangrijk onderdeel van de noodzakelijke kartelbestrijding."

"Daarnaast stellen we grondige sanering voor van de publieke omroep met het oog op naleving van de mediawet waarin wordt bepaald dat de NPO tot doel heeft 'een breed en divers publiek te voorzien van informatie."

"Wat wij willen

- Ingrijpende sanering van de budgetten van de publieke omroep.
- Geen LGBT+ propaganda op de publieke omroep.
- Ruim baan voor nieuwe omroepen, zoals ON! Geen politieke inmenging op inhoud programma's."

"Geen LGBT+ propaganda op de publieke omroep."

"Ook vinden we het problematisch dat kranten en commerciële omroepen in handen zijn van een beperkt aantal grote investeerders. Wanneer dit buitenlandse investeerders zijn wordt het probleem zo mogelijk nog groter."

"We geloven daarom in beschermingswetgeving voor het decentraal én nationaal houden (of maken) van ons kranten- en omroepenlandschap."

"Beschermingswet om (buitenlandse) investeerders geen controle te laten hebben over onze kranten en commerciële zenders."

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten negatief

In het verkiezingsprogramma dat is geanalyseerd, was hierover niets te vinden. Echter zijn hun stemmingen in moties op dit gebied negatief.

4) Veiligheid van journalisten n.v.t/ niet

In het verkiezingsprogramma dat is geanalyseerd, was hierover niets te vinden.

PVV

1) De online informatiesamenleving en desinformatie negatief

In het verkiezingsprogramma dat is geanalyseerd, was hierover niets te vinden. Echter zijn de stemmingen in relevante moties op dit gebied negatief.

2) Toegang tot betrouwbare en diverse informatie onder druk negatief

In het verkiezingsprogramma van de PVV blijkt een duidelijke vijandigheid ten opzichte van de publieke omroep en wordt gepleit voor een gehele beëindiging van de financiering, terwijl de publieke omroep een belangrijke nieuwsvoorziening is voor veel Nederlanders. De partij gaat niet verder in op de toegang tot betrouwbare informatie, zoals ondersteuning van lokale en regionale media, ondersteuning van de onderzoeksjournalistiek, minimumtarieven voor (freelance) journalisten, en oneerlijke concurrentie.

“De NPO is van het padje af: NPO66. In plaats van eerlijke informatie en ontspanning is het vooral bezig met propaganda. We worden dagelijks getreiterd met klimaatpaniek en diversiteitspropaganda. De financiering wordt dan ook geheel beëindigd.”

“De financiering van de NPO wordt geheel beëindigd.”

3) Pal staan voor persvrijheid in de Europese Unie en daarbuiten negatief

De PVV stelt het vetorecht in stand te willen houden, wat het zou bemoeilijken om de druk op te voeren op landen die de persvrijheid aantasten. Daarnaast gaat de partij niet verder in op het waarborgen van persvrijheid in de EU en daarbuiten.

“Behouden en in ere herstellen van al onze vetorechten.”

4) Veiligheid van journalisten n.v.t./niet

In het verkiezingsprogramma dat is geanalyseerd, was hierover niets te vinden.